

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.

ครั้งที่ ๒๑

วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

กรรมการวิสามัญผู้มาประชุม คือ

๑. พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกล้านรงค์ จันทิก	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๖. นายประมุท สุตะบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. ศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายสีมา สีมันน์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. พลเรือเอก กฤษฎา เจริญพานิช	เลขานุการคณะกรรมการ
๑๒. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา	
๑๓. พลอากาศเอก ทรงธรรม โชคคณาพิทักษ์	
๑๔. พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ	
๑๕. นายนิวัติไชย เกษมมงคล	
๑๖. ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต	
๑๗. พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์	
๑๘. พลตำรวจเอก พิเชิต ควรรณเขตต์	
๑๙. พลเอก มารุต ปิยะเดชสิงห์	
๒๐. นายภัทร คำพิทักษ์	
๒๑. พลเอก วลิต โรจนภักดี	
๒๒. พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง	
๒๓. พลอากาศเอก สุทธิพงษ์ อินทริยงค์	
๒๔. นางสาวสุภา ปิยะจิตติ	
๒๕. พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร	

กรรมการวิสามัญผู้ลาการประชุม คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ โฆษกคณะกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก
๓. พลอากาศเอก ธงชัย แฉล้มเขตร
๔. พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ
๕. นายปกรณ์ นิลประพันธ์
๖. พลเอก โปฏก บุนนาค
๗. นายภาณุ อุทัยรัตน์
๘. พลเอก สรรชัย อจลานนท์
๙. พลอากาศเอก สุทธิพันธ์ กฤษณคุปต์
๑๐. พลเอก ออกนิษฐ์ หมั่นสวัสดิ์

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายประสาธ พงษ์ศิวกัย
๒. นายวินัย ดำรงค์มงคลกุล
๓. พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์
๔. นายวิเชียร ชูปไธสง

ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

หน่วยงานอิสระของรัฐ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.)

๑. นางสุวณา สุวรรณจูฑะ	กรรมการ ป.ป.ช.
๒. นายสุรศักดิ์ ศิริวิเชียร	กรรมการ ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

๑. นายสุรพงษ์ อินทรถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ
ป.ป.ช.
๒. นายนิติพันธุ์ ประจวบเหมาะ	ผู้อำนวยการสำนักการต่างประเทศ
๓. นายภูเทพ ทวีโชติธนากุล	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
๔. นางสาวลลิตา โภชนพันธ์	นักบริหารทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ
๕. นายนิรุท สุขพ่อคำ	พนักงานไตสวนชำนาญการพิเศษ

๖. นายอภิชาติ ปุณยธัญพงศ์	พนักงานไตสวนชำนาญการพิเศษ
๗. นางสาวอพาลินท์ ลิ้มธเนศกุล	พนักงานไตสวนชำนาญการ
๘. นายชัต บุญเงิน	พนักงานไตสวนปฏิบัติการ
๙. นายไสว ไชยแสง	พนักงานไตสวนปฏิบัติการ
๑๐. นางสาวรุ่งรัตน์ ดำรงบุล	ผู้ช่วยพนักงานไตสวนปฏิบัติการ
๑๑. นางสาวอลิสรา รักบ้านเกิด	เจ้าหน้าที่การต่างประเทศปฏิบัติการ

ผู้ซึ่งคณะกรรมการวิชาการวิสามัญได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑. นายวิทยา นิติธรรม	ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการ ทรัพย์สิน
๒. นางพงศ์ธร ทองด้วง	ผู้อำนวยการส่วนนิติการ
๓. นางสาวสุปราณี สถิตชัยเจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
๔. นายวิสิทธิ์ศักดิ์ สิงห์ขันธ	นักสืบสวนสอบสวน ชำนาญการพิเศษ
๕. นายนราวิทย์ คักดีเพชร	นิติกรชำนาญการ

ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

๑. นางชียา ศิริรักษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย
๒. นางปวีณา ศิริพานิช	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ
๓. นางสาวธมณณัญญ์ พรหมณดี	นักสืบสวนสอบสวนปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล	ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์
๒. พันตำรวจเอก สมควร พิงทรัพย์	ผู้ชำนาญการประจำตัว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
๓. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายสีมา สีมานนท์

๔. ว่าที่ร้อยตรี วินัย ชาศรียานุโยค

ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายสีมา สีมานันท์

๕. สิบเอก จำปา จุมพล

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายประมุต สุตะบุตร

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการวิสามัญฯ ตามข้อบังคับการประชุม คือ

นางธัญญา ศรีสุพรรณ

นิติกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานคณะกรรมการการวิสามัญ ๓
สำนักกรรมการ ๒

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการวิสามัญมาครบองค์ประชุม พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธาน
คณะกรรมการการวิสามัญได้กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม
สรุปผลได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

๑.๑ บุคคลภายนอกขออนุญาตเข้าร่วมประชุม คือ

๑.๑.๑ พันตำรวจเอก อมรฤทธิ์ คชกุล

ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์

๑.๑.๒ พันตำรวจเอก สมควร พิงทรัพย์

ผู้ชำนาญการประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา

๑.๑.๓ นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายสีมา สีมานันท์

๑.๑.๔ ว่าที่ร้อยตรี วินัย ชาศรียานุโยค

ผู้เชี่ยวชาญประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายสีมา สีมานันท์

๑.๑.๕ สิบเอก จำปา จุมพล

ผู้ช่วยดำเนินงานประจำตัว
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
นายประมุต สุตะบุตร

ที่ประชุมอนุญาต

๑.๒ ผู้มาชี้แจง

ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขอชี้แจงประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับ
ธุรกรรมทางการเงิน ตามมาตรา ๓๗
ที่ประชุมรับทราบ

๑.๓ การแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา”

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอแก้ไขบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ในมาตรา ๔ ทั้งนี้ ขอแก้ไขคำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” เป็น “ผู้ถูกร้อง” ในมาตรา ๓๕ (๑) และวรรคสอง มาตรา ๕๔ (๔) มาตรา ๕๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๕๙ วรรคสอง มาตรา ๖๐ (๒) และ มาตรา ๖๓ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่สำเนาแจกต่อที่ประชุม
ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

๓.๑ พิจารณาประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน

มาตราที่เกี่ยวข้อง (ฉบับหารือร่วมกัน)

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบหรือไต่สวนเพื่อมีความเห็นหรือวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใด และมีความจำเป็นต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินของบุคคลนั้นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น และให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. **และให้ถือว่าการขอข้อมูลดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษที่ขอด้วยเหตุแห่งความจำเป็นอันสมควรและสมควรเปิดเผยแล้ว**

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินที่ใช้เงินสดและทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจประกาศกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมเพื่อให้สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้
ด้วยและให้ถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

มาตรา ๑๓ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น

- (๑) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๒) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือ
- (๓) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ธุรกรรมตาม (๑) หรือ (๒)

หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๑๖ ให้ผู้ประกอบอาชีพดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับผู้ประกอบอาชีพตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

(๑) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา ๑๓

(๒) ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

(๓) ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่าซีรอนต์

(๔) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(๕) ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

(๖) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๗) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๘) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(๙) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(๑๐) ผู้ประกอบอาชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่มีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ได้รายงานไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

ให้นำความในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับผู้ที่มีหน้าที่รายงานตามวรรคหนึ่งด้วย โดยอนุโลม เว้นแต่กรณีผู้ที่มีหน้าที่รายงานดังกล่าว เป็นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเสียเอง

กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๕๖ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๘ สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ (๑) และ (๙) ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เมื่อ

(๑) เริ่มมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

(๒) มีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

(ก) ไม่ว่าครั้งเดียวหรือหลายครั้งที่มีร่องรอยความต่อเนื่องรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป หรือ

(ข) ที่เป็นการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละครั้งมีมูลค่าตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป

(๓) มีข้อสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(๔) มีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้าหรือระบุตัวผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงตามข้อ ๑๙ (๑) และ (๒)

กฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๕ ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๑๐) จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวให้แสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

ข้อ ๖ ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) และ (๘) จัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม

ข้อ ๗ ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘) จัดให้ลูกค้าแสดงตน ทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม เว้นแต่ผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวให้แสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม ดังต่อไปนี้ (๑) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป (๒) การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าหมื่นบาทขึ้นไป

ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

ข้อ ๓ หลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดความเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองของประเทศไทย ได้แก่ บุคคลธรรมดาที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูง และมีอำนาจหน้าที่สำคัญในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ

(๒) เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูง และมีอำนาจหน้าที่สำคัญในการควบคุมและบริหารในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(๓) เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูง และมีอำนาจบังคับบัญชาในระดับสูงของฝ่ายทหารหรือฝ่ายตำรวจ

(๔) เป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองของประเทศไทย ให้รวมถึงบุคคลธรรมดาที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่เกินหนึ่งปีหรือยังคงมีบทบาทเกี่ยวข้องกับตำแหน่งดังกล่าวแม้จะพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเกินหนึ่งปีก็ตาม

ข้อ ๔ บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองของประเทศไทยตามข้อ ๓ ให้รวมถึง

(๑) สมาชิกในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส และบุตร

(๒) ผู้ร่วมงานใกล้ชิด ได้แก่

(ก) บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ร่วมงานที่ได้รับมอบหมายให้ครอบครองหรือดูแลทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ๆ

(ข) บุคคลธรรมดาซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอันเนื่องมาจากการสร้างหรือดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ข้อ ๕ ให้นำความในข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ มาใช้บังคับกับบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองของต่างประเทศและขององค์การระหว่างประเทศด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

ประธานคณะกรรมการการได้ตั้งประเด็นซักถามว่า ประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินตามมาตรา ๓๗ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ป.ง.) โดยเฉพาะประเด็นกฎกระทรวงของสำนักงาน ป.ป.ง. กล่าวคือ

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. จำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินที่ใช้เงินสดและทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยทางคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อเสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกประกาศเอง แล้วให้ถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับกฎหมายและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนั้น คณะกรรมการจึงเชิญผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ง. มาชี้แจงแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาต่อไป

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ป.ง.) ได้ชี้แจงว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หลักเกณฑ์ที่จะมีการเพิ่มเติมเข้ามาในวรรคสองของมาตรา ๓๗ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดกฎกระทรวง กำหนดจำนวนวงเงิน และมูลค่าทรัพย์สินที่ต้องมีการรายงานและส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังสำนักงาน ป.ป.ง. นั้น

ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดหลักเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว ในมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งปัจจุบันธุรกรรมเงินสดที่ต้องรายงานมายังสำนักงาน ป.ป.ง. หลักการ คือ จำนวนเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาทถ้วน) และกรณีธุรกรรมทรัพย์สิน จำนวนมูลค่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาทถ้วน) ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด เมื่อปี ๒๕๕๙ กำหนดว่า ในส่วนของเงินสดหากเป็นการโอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขณะนี้กำหนดอัตราที่ต่ำลงมาเป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมในจำนวนเงินที่ค่อนข้างมีความถี่ต่อการทำธุรกรรม และในส่วนของธุรกรรมทางทรัพย์สินจากจำนวนมูลค่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาทถ้วน) ลดลงเหลือ ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างจะเป็นการตรวจสอบที่มีความถี่มาก

หลักการกำหนดวงเงินก่อนที่จะกำหนดในลักษณะดังกล่าว ได้มีการหารือร่วมกันทั้งสมาคมธนาคารไทยและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะว่าการที่ออกกฎกระทรวงมาบังคับใช้ในลักษณะดังกล่าวอาจกระทบกับการทำธุรกรรมปกติของลูกค้า และเป็นต้นทุนของสถาบันการเงินค่อนข้างมาก

แนวโน้มในการรายงานธุรกรรมในเรื่องการฟอกเงินในปัจจุบันหลักเกณฑ์ทั่วโลกในเรื่องของการกำหนดได้มีการรายงานธุรกรรมเงินสดหรือธุรกรรมทรัพย์สินปัจจุบันจะไม่ค่อยให้ความสำคัญแล้ว แต่จะให้ความสำคัญสิ่งที่เรียกว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” คือ จะไม่ผูกติดกับจำนวนเงินหรือจำนวนธุรกรรม แต่สิ่งที่สงสัย คือ อาจจะเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือธุรกรรมที่ทำเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ ประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ออกกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๕๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙) และประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่องบุคคลที่มีสถานภาพทางการเงิน โดยในข้อ ๓

ได้กำหนดลักษณะบุคคลที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงและมีอำนาจสำคัญในการควบคุมและบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

บุคคลเหล่านี้มีความสำคัญตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพราะถือว่าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าดังกล่าว ธนาकरจะรู้อยู่แล้วว่า หากบุคคลเหล่านี้ทำธุรกรรม ธนาकरจะมีการติดตามเป็นพิเศษ และหากเกิดมีธุรกรรมที่มีความผิดปกติ จะมีการรายงานธุรกรรมดังกล่าวมายังสำนักงาน ป.ป.ง. ดังนั้น จึงเห็นว่า กรณีดังกล่าวที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้อเท็จจริงแล้วกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถจะสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

ข้อห่วงใยที่ผ่านมาที่มักเกิดปัญหาเรื่องการประสานงานในการทำงานในหลายปีก่อน ซึ่งอาจจะมีบ้าง แต่ปัจจุบันการทำงานโดยเฉพาะนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ประเด็นเรื่องการประสานความร่วมมือ มีการประสานการทำงานอย่างใกล้ชิด ตัวอย่าง คดีจำนำข้าว สำนักงาน ป.ป.ง. ได้รับรายงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสามารถยึดทรัพย์ไปเป็นจำนวนกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือภายใน ๒ ถึง ๓ ปีที่ผ่านมา มีการร้องขอข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ง. เป็นจำนวนกว่า ๒๐๐ - ๓๐๐ กรณี

การตรวจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากเกี่ยวกับเรื่องการเงินมักจะส่งให้สำนักงาน ป.ป.ง. ช่วยเหลือในส่วนของการวิเคราะห์ เพราะมีกองที่รับผิดชอบ คือ กองกำกับและตรวจสอบ ซึ่งดูแลสถาบันการเงิน มีกองข่าวกรองทางการเงิน ซึ่งมีเครื่องมือในการวิเคราะห์ธุรกรรมอยู่แล้ว กรณีศึกษาหากสำนักงาน ป.ป.ช. เห็นว่าธุรกรรมทางการเงินขึ้นต่ำจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) ยังไม่เพียงพอ หรือจำนวนกว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาท) หรือธุรกรรมทางทรัพย์สิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาท) หรือ ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาท) ยังไม่เพียงพอในการตรวจสอบ ต้องการกำหนดให้ต่ำกว่าจำนวนดังกล่าว ควรมีการหารือร่วมกันกับสำนักงาน ป.ป.ง. เพื่อกำหนดในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะประสบผลสำเร็จมากกว่า ทั้งนี้ การทำความเข้าใจและการใช้ข้อมูลร่วมกันน่าจะสามารถดำเนินการได้ดีกว่า

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นและตั้งประเด็นซักถามว่า

(๑) กรณีศึกษาหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการรายงานธุรกรรมทางการเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท จะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าใด

(๒) ปัจจุบันมีระบบการเงินชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่มีการดำเนินการโอนเงินผ่านประเทศไทยเลย สำนักงาน ป.ป.ง. จะมีระบบที่จะดำเนินการหรือไม่ และจำกัดเวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลาเท่าใดหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ

(๓) ปัจจุบันนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการคดีประมาณ ๔ - ๕ คดี และเป็นคดีระหว่างประเทศ โดยมีการแต่งตั้งให้ผู้แทน

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) มาเป็นที่ปรึกษาด้วย ทำงานร่วมกันเป็นทีมงาน และมีการมอบหมายภารกิจในการศึกษาแต่ละเรื่อง

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ง. ได้ชี้แจงว่า

(๑) สำหรับกรณีธุรกรรมทางการเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาทนั้น ระยะเวลาในการดำเนินการเท่าเดิม เพราะวงเงินในการรายงานกำหนดเป็นเท่าใด ระยะเวลาที่ทางสถาบันการเงินจะรายงานเข้ามาย่อมใช้เวลาเท่าเดิม แต่ในส่วนของผู้ทำการวิเคราะห์อาจจะใช้เวลามากขึ้น แต่คงไม่มากนัก เพราะการวิเคราะห์ธุรกรรมของสำนักงาน ป.ป.ง. โดยหลักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนช่วย ณ ปัจจุบันจำนวนเงินต่ำสุดอยู่ที่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท) แต่ถ้ากรณีศึกษาลดลงเป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ย่อมถือเป็นการลดลง ๒ เท่า ต่อกรณี (Case) ในปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ง. ใช้เวลาทำการวิเคราะห์ประมาณ ๒ สัปดาห์ต่อกรณี (โดยเฉลี่ย) และหากลดลงเหลือ ๕๐,๐๐๐ บาท คาดว่าจะใช้เวลาประมาณ ๓ สัปดาห์

ในการนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะดังกล่าว กลุ่มบุคคลเป้าหมายมักเสี่ยงและไม่ทำธุรกรรมอย่างแน่นอน โดยจะใช้ผู้อื่นทำการแทน และกฎกระทรวงของสำนักงาน ป.ป.ง. มีในเรื่องของกรณีการตรวจสอบผู้รับประโยชน์คนสุดท้าย โดยจะประสานงานประสานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีดำริให้กำกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

(๒) การดำเนินงานของกองความร่วมมือระหว่างประเทศสำหรับกรณีข้อมูลจากต่างประเทศ ทางสำนักงาน ป.ป.ง. มีเครือข่ายซึ่งเป็นองค์กรที่กำหนดมาตรฐานสากลในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering: AML) กับประเทศที่เป็นสมาชิกกลุ่ม AML ซึ่งมีประมาณ ๑๕๐ กว่าประเทศในปัจจุบัน และหากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำนักงาน ป.ป.ง. สามารถประสานงานเพื่อขอข้อมูลในเบื้องต้น และนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้

(๓) ในส่วนของระยะเวลาดำเนินการต้องขึ้นอยู่กับประเทศปลายทางอีกส่วนหนึ่งด้วย แต่การดำเนินการในส่วนนี้จะขึ้นเป็นประโยชน์ในเชิงของการสืบสวน แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ง. จะได้ข้อมูลแล้วว่า ข้อมูลต่าง ๆ อยู่ในประเทศใด แล้วจึงค่อยดำเนินการกระบวนการ (Process) ผ่านช่องทางที่เป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ ปัจจุบันกรณีสำนักงาน ป.ป.ช. ขอข้อมูลสำนักงาน ป.ป.ง. จะระบุเวลาที่ภายใน ๓๐ วัน สำนักงาน ป.ป.ง. จะให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และดำเนินการภายในกำหนดระยะเวลา

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้องยอมรับว่า การดำเนินการร่วมกันยังไม่ค่อยราบรื่น ตั้งแต่ในอดีต เพราะประเด็นการประสานเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งตามข้อเท็จจริงแล้ว การป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องอาศัยประเด็นการดูแลเรื่องธุรกรรมทางการเงินเป็นหลัก

ในโลกปัจจุบันและจากผลการประชุม ณ กรุงเวียนนา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา มีข้อเสนอว่า จะไม่มีทางที่จะเข้าถึงข้อมูลที่ลึกที่สุดได้เลย ถ้าไม่อาศัยเรื่องการพอกเงินเป็นหลัก ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งประเทศที่ใช้ระบบที่ทำงานร่วมกันได้ดี คือ ประเทศ อินโดนีเซีย โดยจะเห็นได้ว่า คดีนาฬิกาการชาร์ตสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วมาก สามารถลงลึก ได้ถึงว่า ซื้อขายกันอย่างไร สืบได้จนถึงตัวการของการกระทำความผิด จึงได้ศึกษาระบบดังกล่าวจาก การที่สำนักงาน ป.ป.ง. ของประเทศอินโดนีเซียนำมารายงานและชี้แจงว่า ดำเนินการด้วยวิธีใด อย่างไร ทั้งนี้ เห็นได้ว่าสำนักงาน ป.ป.ง. และสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องทำงานร่วมกัน และไม่ได้ทำงาน แยกกันเหมือนประเทศไทย

ดังนั้น ประเด็นที่เกี่ยวข้องกันในเรื่องการพอกเงิน จึงต้องเป็นคณะทำงานร่วมกัน หากสามารถดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวได้ คาดว่าการดำเนินการจะเรียบร้อย โดยกรณีเรื่อง ธุรกรรมควรจะต้องลงลึก และให้สำนักงาน ป.ป.ง. เป็นผู้ดำเนินการ เพราะมีความชำนาญงาน มากกว่า และจากผลงานหลายเรื่องที่ทำงานร่วมกัน สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถวิเคราะห์ได้เลยว่า มีความเชื่อมโยงกับผู้ใดบ้าง และผู้ใดเป็นตัวการ อาทิ ซื้อมาจากที่ใด หรือทำธุรกรรมที่ใด อย่างไร ทราบทุกเส้นทางการเงิน เพียงแต่ต้องใช้ระยะเวลาาน เนื่องจากต่างหน่วยงานกัน จึงไม่สามารถ ที่จะเร่งรัดการดำเนินการได้ ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ คณะทำงานร่วม หรือกรรมการร่วมในเรื่องของการตรวจสอบธุรกรรมในด้านการทุจริตจะเกิดผล ดีกว่า

(๒) ข้อพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ การได้ข้อมูลหรือการทำงานร่วมกันที่ควรมี การบูรณาการข้อมูล แต่ข้อเท็จจริงในปัจจุบันกลับไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ และหากจะให้ ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้ อาจจะต้องมีการตั้งคณะทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจจะมีปัญหา เพราะ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นองค์กรอิสระ ส่วนสำนักงาน ป.ป.ง. อยู่ภายใต้ฝ่ายบริหาร จึงมีข้อสังเกต ว่า ควรมีการหารือในประเด็นดังกล่าวว่า หากจะบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะบัญญัติอย่างไร จะมีลักษณะคล้ายกับสายด่วน หรือจะดำเนินการ อย่างไม่ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก และเกิดการบูรณาการกันระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับสำนักงาน ป.ป.ง.

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ในชั้นการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมิได้บัญญัติ ในเชิงการตั้งคณะกรรมการ แต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเจ้าภาพ และเป็นผู้ที่กำหนดหน่วยงาน ร่วมภารกิจ เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) สำนักงาน ป.ป.ง.

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการบูรณาการ คือ การที่จะไปทำความตกลงหรือพูดคุยต่าง ๆ โดยมีการทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding: MOU) จะบัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่ในลักษณะของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัตินี้ดังกล่าว

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบหรือไต่สวน เพื่อมีความเห็นหรือวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลใด และมีความจำเป็นต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินของบุคคลนั้นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ตามที่จำเป็น และให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้ถือว่าการส่งมอบดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว

๓.๒ พิจารณามาตราที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา”

ประเด็นอภิปราย

ประธานคณะกรรมการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ประเด็นผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการวิสามัญได้หารือจนได้ข้อยุติในการอภิปรายเรียบร้อยแล้ว ตามที่ได้มอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายกร่างมาตราที่เกี่ยวข้องมา โดยบทนิยามศัพท์ คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” ตามมาตรา ๔ จะปรากฏในมาตรา ๓๕/๑ มาตรา ๕๔/๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ วรรคสอง มาตรา ๖๐ (๒) มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ โดยผู้ถูกกล่าวหาคือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินคดีแล้ว

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ในชั้นก่อนการไต่สวน คำว่า “ไต่สวน” นี้ เป็นการดำเนินการเฉพาะหลังจากการไต่สวนเบื้องต้นใช่หรือไม่ หรือเป็นการไต่สวนทั้ง ๒ อย่าง เพราะถ้อยคำหลังมีเจตนาที่จะบัญญัติแยกว่า “ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น” ทั้งนี้ หากคำว่า “ไต่สวน” หมายถึง การไต่สวนเบื้องต้นด้วยควรแก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๓๕ วรรคสอง (๑) เหลือเพียง “ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น”

(๒) ตามมาตรา ๕๕ “ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้...” โดยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องใน ๒ ประเด็น คือ (๑) อาจจะไปดำเนินการตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว และมาร้องซ้ำอีก จึงควรใช้คำว่า “ผู้ถูกร้อง” เพราะยังไม่ได้มีการไต่สวน (๒) กรณีผู้ถูกร้องพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐไปแล้วเกิน ๕ ปี

(๓) ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเบื้องต้นแล้ว แต่ให้รอการพิจารณาไว้ ทั้งนี้ การพิจารณาทบทวนในครั้งนี้อาจพิจารณาเพียงประเด็น “ผู้ถูกกล่าว” จึงควรรอการพิจารณาประเด็นอื่นไว้ก่อน

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) คำว่า “ก่อนการไต่สวน” คือ กระบวนการตรวจสอบคำร้องเรียนหรือคำกล่าวหา ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการไต่สวน ซึ่งบทนิยามศัพท์คำว่า “ไต่สวน” หมายความว่า รวมถึงไต่สวนเบื้องต้นด้วย ทั้งนี้ คำว่า “ไต่สวน” ตามบทนิยามศัพท์ควรหมายความว่า การไต่สวน โดยคณะกรรมการกับการไต่สวนเบื้องต้นโดยพนักงานเจ้าหน้าที่”

(๒) ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง มีกรณีพิพาทหรือกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นการเพิ่มบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกร้อง” คือ ผู้ที่มีการยื่นคำกล่าวหา แต่คณะกรรมการวิสามัญจะใช้คำว่า “คำกล่าวหา” ซึ่งเป็นคำกริยา โดยการที่ยังคงใช้คำว่า “คำกล่าวหา” อยู่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และคำว่า “ผู้ถูกร้อง” คณะกรรมการวิสามัญ เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว

(๓) เนื่องจากมาตรา ๖๕ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ และยังไม่ได้ตั้งไต่สวน จึงควรบัญญัติให้เป็นเพียงผู้ถูกร้อง

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความเห็นว่า ตามมาตรา ๖๓ ประเด็นกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิด ซึ่งผู้ถูกร้องจะต้องรับโทษตามกฎหมายไทยและเป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศได้นั้น ได้มีการหารือร่วมกับผู้แทน กรธ. แล้วเห็นว่า ควรจะนำไปบัญญัติไว้ในหมวดความร่วมมือระหว่างประเทศซึ่งจะไปปรากฏอยู่ในมาตรา ๑๓๓/๑

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ถูกกล่าวหา” เป็นดังนี้

มาตรา ๔

มีการแก้ไข

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการไต่สวนตาม กฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นฐานะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว”

มาตรา ๓๕ วรรคสอง

มีการแก้ไข

“การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในแต่ละขั้นตอน ห้ามเปิดเผยข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแส และผู้ซึ่งเป็นพยาน หรือกระทำการใดอันจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลดังกล่าว การเปิดเผยข้อมูลอื่นใดเพื่อให้สาธารณชนได้ทราบ ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในขั้นก่อนการไต่สวน ห้ามเปิดเผยชื่อผู้ถูก สอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้น เว้นแต่มีเหตุอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการไต่สวน หรือไต่สวนเบื้องต้น และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว

(๒) เมื่อได้ดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีพยานหลักฐานพอสมควร ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณาวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นหรือวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์การกระทำความผิด ให้เปิดเผยเรื่องทั้งหมดความเห็นหรือคำวินิจฉัยได้ เว้นแต่ จะเปิดเผยชื่อผู้กล่าวหา ผู้แจ้งเบาะแสและผู้ซึ่งเป็นพยานมิได้ และต้องไม่กระทบต่อรูปคดีหรือความ ปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เกี่ยวข้อง”

มาตรา ๕๔

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เว้นแต่ เป็นกรณีการตีความรัฐธรรมนูญ ๒

(๒) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่คดี ซึ่งอาจทำให้ผล ของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เปลี่ยนแปลงไป

(๓) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษา หรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือทั้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมิได้ วินิจฉัย ในเนื้อหาแห่งคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับหรือยกคำกล่าวหาขึ้นขึ้นพิจารณาก็ได้

(๔) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตาย เว้นแต่เป็นกรณีร้ายแรงผิดปกติ

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในการพิจารณาทบทวนพยานหลักฐานใหม่ กรณีการลงโทษทางวินัยตาม (๒) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด ในกรณีที่มีการแจ้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไปแล้ว เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

มาตรา ๕๕

มีการแก้ไข

“มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณี ที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๑) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือ ผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า การดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

(๓) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปี ในกรณีที่มีการพิจารณาเรื่องภายในกำหนดเวลา แม้จะพ้นกำหนดเวลาห้าปีแล้วก็ให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้”

มาตรา ๕๙ วรรคสอง

มีการแก้ไข

“ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ การกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ ให้กล่าวหาในขณะที่ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้อง เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐไม่เกินห้าปี แต่ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยกคำกล่าวหาที่ได้มีการกล่าวหาไว้แล้วหรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยขึ้นไต่สวนได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้อง พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๐ คำกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา

(๒) ชื่อหรือตำแหน่งของ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้อง

(๓) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐานหรืออ้างพยานหลักฐาน”

มาตรา ๖๓

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาเรื่องใดมิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้อง ดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้”

มาตรา ๖๕

มีการแก้ไข

“มาตรา ๖๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตามมาตรา ๖๔ หรือมีกรณีเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกร้อง อาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นจะไม่เที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวน มาเพื่อดำเนินการได้ โดยจะดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมด หรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้”

๓.๓ พิจารณาบทพจนมัตรา ๓๔

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า มีการดำเนินการอย่างใดในหน่วยงานของรัฐอันอาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่า กรณีมีเหตุอันควรระมัดระวัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวและคณะรัฐมนตรีทราบ พร้อมด้วยข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

หน่วยงานของรัฐและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือเกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนโดยเร็ว และหากไม่เกี่ยวกับความลับของทางราชการให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีผู้กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว เว้นแต่ในกรณีที่ผู้กล่าวหามิใช่ผู้เสียหาย และคำกล่าวหาไม่ระบุพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงก็ได้

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจจะระเบียบเกี่ยวกับการกล่าวหาตามวรรคหนึ่งได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่งเพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ว่ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้รับเรื่องกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้

กรณีตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว และให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง และหมวด ๕ การถอดถอนจากตำแหน่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า การประชุมครั้งที่ผ่านมาในมาตรา ๓๔ เบื้องต้นมีการแก้ไขเพิ่มเติม และมีข้อห่วงใยว่า บทบัญญัติที่ว่า “ในกรณีที่มีความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.” เป็นหน้าที่และอำนาจในเชิงรุก เป็นอำนาจใหม่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการแจ้งข้อควรระมัดระวังไปยังหน่วยงานของรัฐอื่นว่า การดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตหรือสื่อว่าอาจมีการทุจริต

ความในมาตรา ๓๔ ปัจจุบันในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการอยู่แล้ว คือ หน่วยงานใดมีการดำเนินการสื่อว่าจะมีการทุจริตหรือมีการเสี่ยงต่อการทุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการตรวจสอบในเชิงป้องกัน อันเป็นแนวทางสากล และเป็นแนวทางใหม่ของโลก โดยไม่มีประเทศใดที่จะรอให้เกิดการทุจริตก่อนแล้วจึงจะดำเนินการอีกแล้ว

การตรวจสอบที่ดีที่สุดหรือมีประสิทธิภาพที่สุด คือ การเฝ้าระวัง และมีการตระหนักรู้ (Awareness) มีการดำเนินการเพื่อการป้องกันไว้ก่อน ซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบเชิงป้องกัน (Preventive Investigation) ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวได้รายงานต่อที่ประชุมของสหประชาชาติแล้วว่า จะเริ่มดำเนินการในกระบวนการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว อาทิ ประเด็นการฟอกเงินหรือการนำเงินออกนอกประเทศ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถยับยั้งไว้ได้ก่อนตั้งแต่แรก การป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อห่วงใยที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความปรากฏ” เป็นการใช้ถ้อยคำที่เบาลงแล้ว เพราะหากเป็นกฎหมายเดิมจะใช้คำว่า “ในกรณีที่มีความสงสัยตามสมควร” ซึ่งไม่เป็นความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีข้อสงสัย แต่หากมีการปรับถ้อยคำอาจจะไม่มีข้อห่วงใยในการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อำนาจดังกล่าวควรมีไว้ เพราะหากมิได้บัญญัติไว้จะทำให้องค์กรมีความล่าหลังทันที เช่น “กรณีมีเหตุสงสัยตามสมควร” ว่ามีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจเดิมอันเป็นข้อสงสัยที่สมเหตุสมผล (Reasonable Doubt) คือ เมื่อเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงจะไปดำเนินการ และการจะดำเนินการตรวจสอบหรือไม่ตรวจสอบเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว โดยอาจบัญญัติว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นเอง” หรือ “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีเหตุสงสัยว่า”

กรณีมีเหตุสงสัยเป็นไปตามมาตรา ๖๖ ของกฎหมายเดิม และเป็นอำนาจที่ใช้มาโดยตลอด ในกรณีของความผิดที่เกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใช้ถ้อยคำดังกล่าวเหมือนเดิม และเป็นเพียงกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นก่อน โดยไม่รอให้ดำเนินการไต่สวนภายหลังจากเกิดปัญหาแล้ว อีกทั้งการดำเนินการตามมาตรา ๖๖ ไม่เคยเกิดข้อร้องเรียนถึงการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในฐานะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรบัญญัติคำว่า “ความปรากฏ” ซึ่งเป็นการดำเนินการของระบบ เพราะจะเป็นความปรากฏในเรื่องใดก็ได้ เช่น “ข่าว” โดยต้องมีความปรากฏต่อสาธารณชนเท่านั้น ไม่ใช่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คิดเอง สำหรับการใช้คำว่า “ถ้ามีเหตุอันควรสงสัย” จะเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. คิดเอง ซึ่งเป็นการ

ใช้ความเห็นส่วนตัวของกรรมการ ป.ป.ช. บางคนได้ จึงอาจเป็นการใช้อำนาจที่เสี่ยงเกินไป ดังนั้น โดยความเห็นส่วนตัวเห็นว่า ควรลดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะมีผลกระทบต่ออำนาจของฝ่ายอื่นที่มีอำนาจอยู่แล้วในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงควรใช้ความระมัดระวัง ทั้งนี้ ความในมาตรา ๓๔ ความเห็นส่วนตัวเห็นว่า เป็นการใช้ดุลพินิจอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติ ขยายความอีก

การบัญญัติคำว่า “ให้คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ” เป็นการบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ตรวจสอบโดยบังคับ แต่โดยความเห็นส่วนตัวเห็นว่า ไม่ควรบัญญัติให้เป็นบทเลือกที่จะตรวจสอบหรือไม่ตรวจสอบ และหากเทียบกับกรณีของแพทย์ เมื่อรับผู้ป่วย มาแล้ว หากแพทย์ดังกล่าวไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านก็ต้องตรวจให้ผู้ป่วยดังกล่าวก่อน และเมื่อ พิจารณาเบื้องต้นแล้วสามารถปฏิเสธได้ว่า ตนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ และแพทย์สามารถปฏิเสธ การรักษาได้

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า มาตรา ๓๔ เป็นมาตราที่มีความกังวลว่า จะเป็นการกำหนดในลักษณะบังคับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการ และหากไม่ดำเนินการอาจมีบทลงโทษ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายจะบัญญัติ อย่างไรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้ดุลพินิจได้

ทั้งนี้ การบัญญัติคำว่า “ความปรากฏ” เป็นการบัญญัติแบบบังคับหรือไม่ เพราะมีการ บัญญัติต่อท้ายว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. “ต้องดำเนินการตรวจสอบ” สถานเดียว และหาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วไม่พบความผิดปกติ จะสามารถใช้ดุลพินิจที่จะ ไม่ดำเนินการต่อได้หรือไม่ จะเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) การประชุมที่ผ่านมากomiteการวิสามัญได้พิจารณาบทบัญญัติคำว่า “ความปรากฏ” และมีข้อห่วงใย เพราะเกรงว่าจะเป็นบทบังคับ และอาจจะมีมาตรการในกรณีหาก ไม่ดำเนินการ อาทิ การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ หากพิจารณาตามกฎหมายเดิม มาตรา ๖๖ มีการบัญญัติไว้อยู่แล้ว โดยใช้คำว่า “เหตุอันควรสงสัย” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ดูเบาบาง แต่กรรมการ ป.ป.ช. บางท่านอาจมีข้อห่วงใย ทั้งนี้ หากจะเป็นการบัญญัติแบบเชิงป้องกัน ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย ควรดำเนินการตามรูปแบบดังกล่าวเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันการทุจริต และสร้างความมั่นใจว่า จะไม่ถูกมองไปในทางลบ

(๒) การดำเนินการใด ๆ ในปัจจุบันต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ การบัญญัติคำว่า “ความปรากฏ” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้าง และมีข้อห่วงใยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะผู้ปฏิบัติว่า เมื่อความปรากฏแล้ว เหตุใดคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ตรวจสอบ ดังนั้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เกิดประโยชน์และมีความเหมาะสมต่อไป

(๓) ควรคงไว้ตามร่างเดิมและเพิ่มเติมคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” โดยสามารถอธิบายได้ว่าเป็นถ้อยคำตามกฎหมายเดิม มาตรา ๖๖ ส่วนประเด็นเรื่องระบบหรือการหยิบยกของบุคคลนั้นสามารถอธิบายได้ว่า กฎหมายเดิมสามารถใช้บังคับได้และไม่เคยปรากฏปัญหาในการบังคับใช้

๓.๔ พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. (ตั้งแต่ส่วนที่ ๓ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (มาตรา ๔๑))

ส่วนที่ ๓ การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อเสนอแนะประธานคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (นายสุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง)

(๑) ควรกำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

(๒) ควรระบุไว้ในบทบัญญัติให้ชัดเจนว่า “ให้กรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนทราบ” เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(๓) ควรระบุไว้ในบทบัญญัติให้ชัดเจนว่า “ให้อำนาจประธานวุฒิสภาตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้ของกรรมการ ป.ป.ช. ได้ด้วย”

ข้อสังเกตนายันทภ พัญญาโชติ ผู้ยื่นหนังสือแสดงความคิดเห็น

โดยตั้งข้อสังเกตให้แก้ไขเพิ่มเติมการตรวจสอบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้กลับไปเป็นอำนาจของวุฒิสภา ทั้งนี้ ให้มีการตั้ง “คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน” ซึ่งเป็นกระบวนการภายในของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่จะต้องดำเนินการต่อไป หากมีการบัญญัติอำนาจตรวจสอบดังกล่าวให้กับวุฒิสภา

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ประเด็นข้อเสนอของประธานคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑) ประเด็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๓ สำหรับประธานวุฒิสภานั้น ตามร่างที่คณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมได้เปลี่ยนผู้ตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) เป็นประธานวุฒิสภาแล้ว ซึ่งความในวรรคสองได้บัญญัติให้นำมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๒) ประเด็นการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ความในตอนต้นของมาตรา ๔๑ มีการบัญญัติให้นำความในมาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับ ซึ่งความในมาตรา ๑๐๔ จะมีการกำหนดเรื่องหลักเกณฑ์การเปิดเผยไว้แล้ว

(๓) ประเด็นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจะเป็นอำนาจตามมาตรา ๑๑๑ ซึ่งมีการกำหนดไว้แล้วว่าให้นำมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมพิจารณาแล้วปรากฏผลเป็นดังนี้

(๑) ที่ประชุมพิจารณาความเห็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่หนึ่ง) โดยมีความเห็นเป็นดังนี้

(๑.๑) กรณีการกำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติหน้าที่) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม ที่ประชุมเห็นว่า ได้นำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(๑.๒) กรณีการบัญญัติให้ชัดเจน “ให้กรรมการ ป.ป.ช. เปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้สาธารณชนทราบ” เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ที่ประชุมเห็นว่า ในมาตรา ๔๑ ได้กำหนดให้นำมาตรา ๑๐๔ การเปิดเผยให้สาธารณชนทราบมาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้ว

(๑.๓) กรณีการบัญญัติให้ชัดเจน “ให้อำนาจประธานวุฒิสภาตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการ ป.ป.ช. ได้ด้วย” ที่ประชุมเห็นว่า ในมาตรา ๔๑ ได้กำหนดให้นำมาตรา ๑๑๑ การตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวมาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้ว

ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีมติให้มีหนังสือตอบประเด็นข้อเสนอดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

(๒) ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว ดังนี้

“มาตรา ๔๑ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาอาจมอบหมายให้ ผู้ตรวจการตรวจสอบเงินแผ่นดินเลขาธิการวุฒิสภาดำเนินการเป็นการเบื้องต้นก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาพิจารณาก็ได้

ให้คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม”

ทั้งนี้ นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการวิสามัญ ได้ส่งความเห็นแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ให้กรรมการมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต่อคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา โดยให้นำความในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินขอเสนอให้ประธานวุฒิสภามีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อผู้ตรวจสอบเงินแผ่นดินดำเนินการเป็นการเบื้องต้นก่อนเสนอคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาพิจารณาได้ โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีตามวรรคหนึ่ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาในกรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒

มีการแก้ไข

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่กรรมการผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภา หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบและมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินให้คณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดินประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๗ และมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นรอการพิจารณา

ที่ประชุมเสียงส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเป็นหน้าที่และอำนาจของประธานวุฒิสภา แต่มีประเด็นรอการพิจารณา คือ การปฏิบัติหน้าที่ของประธานวุฒิสภาควรมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นมาเพื่อดำเนินการตรวจสอบก่อน ทั้งนี้ หากคงไว้ตามร่างเดิมจะเป็นประเด็นของ คตง. ดำเนินการได้โดยตรงไม่ต้องมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบอีก

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๔๓

ตัดออก

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ปรมาจารย์ผู้ได้รับรางวัลพิเศษให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินส่งสภานิติบัญญัติด้วยเอกสารหลักฐานไปยังประธานรัฐสภาเพื่อแจ้งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทราบเพื่อพิจารณาต่อไป

ประเด็นการพิจารณา

ความในมาตรา ๔๓ ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ โดยหากมาตรา ๔๑ และ ๔๒ มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นหน้าที่และอำนาจของประธานวุฒิสภา ต้องตัดความในมาตรา ๔๓ ให้สอดคล้องกัน ดังนั้น จึงควรรอการพิจารณาไว้ก่อน

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการตัดมาตรา ๔๓ ของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๔๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการ ผู้ใดมีพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความสงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่กล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อดำเนินการสอบสวนอิสระตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการเข้าชื่อกล่าวหากรรมการ และบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญา รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่กรรมการ เพื่อบริหารจัดการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำความผิดด้วยหน้าที่ด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๓๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความสงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่

จึงดำเนินการต่อไป แต่ตามกฎหมายเดิมนั้นจะให้ประธานวุฒิสภาตรวจสอบความถูกต้องเท่านั้น จะไม่มีสิทธิยับยั้งการกล่าวหา

การเปลี่ยนหลักการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเป็นกรณีที่ประธานรัฐสภา ใช้ดุลพินิจที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งแต่เดิมถือเป็นเอกสิทธิ์ของสมาชิกรัฐสภา ๑ ใน ๕ ที่จะเสนอข้อกล่าวหา โดยประธานวุฒิสภาไม่มีสิทธิยับยั้ง แต่มีเพียงหน้าที่อย่างเดียว คือ ตรวจสอบความถูกต้องของ ลายมือชื่อและกระบวนการต่าง ๆ ก่อนส่งไปที่ศาลฎีกา ซึ่งหลักการที่เปลี่ยนแปลงไปหากประธาน รัฐสภามีอำนาจในการที่จะชะลอเรื่องไว้หรือจะไม่ดำเนินการต่อได้หรือไม่ เพราะที่ผ่านมาเคยมีกรณี ที่ประธานวุฒิสภาใช้ดุลพินิจที่ไม่ส่งต่อและเกิดเป็นปัญหา

ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวเมื่อให้อำนาจกับสมาชิกรัฐสภาแล้ว ไม่ควรเป็นอำนาจ ดุลพินิจของประธานรัฐสภา ควรส่งข้อกล่าวหาให้ศาลเป็นผู้ตัดสินเท่านั้น จึงขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามหลักการของกฎหมายเดิม

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญของ ความใน มาตรา ๔๔ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมวด ๒ การไต่สวน

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๔๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๕ ในการดำเนินการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริง ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

พยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่นำส่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน จะไม่รับด้วยเหตุล่วงเลยเวลาหรือผิดขั้นตอนมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลแล้ว หรือเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจประวิงเวลาหรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน ใช้อำนาจ ตามบทตรา ๓๓ เรียกบุคคลหรือเรียกเอกสารจากบุคคลใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการตามที่ร้องขอ แต่ผู้ถูกกล่าวหาต้องร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติ คณะกรรมการไต่สวน หรือกรรมการที่ กำกับดูแลเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาจงใจประวิงเวลา หรือใช้สิทธิโดยไม่สุจริต หรือบุคคลหรือเอกสารที่

ขอให้เรี่ยกันนั้นไม่มีผลต่อการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการไต่สวนหรือรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วย

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๔๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๖ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการที่จะควบคุมและกวดขันพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวน ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีดำเนินการทางวินัยตามควร

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๔๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๗ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่จำเป็นต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็ว ความยากง่ายของการไต่สวน และอายุความของการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองสามปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่ต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยให้ถือว่า

เอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้กำหนดอายุความ ระยะเวลาเขตสมรรถนะ ๕๕ (๑) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวน และมีความเห็น หรือวินิจฉัย หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสอบสวนและดำเนินการลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีโดยเร็ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๔๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๘ ในคดีไต่สวนของเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากคดีไต่สวนจะเป็นกรณีที่มีการกล่าวหาหรือไม่ ให้เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมายตรวจสอบคำกล่าวหาตั้งแต่วันที่ยื่นฟ้องก่อนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่าคำกล่าวหาไม่มีข้อมูลหรือรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป หรือความผิดที่กล่าวหาไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเป็นเรื่องที่ห้ามไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๕๕ (๑) ให้เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ทั้งนี้ให้ตัวแทนตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำกล่าวหาตั้งแต่วันที่ยื่นฟ้องก่อนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งไม่รับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าเป็นกรณีที่มิใช่คำกล่าวหาให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการ อย่างน้อยสามคน คนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

คำกล่าวหาใดที่ไม่มีเหตุที่ไม่รับไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการไต่สวนต่อไป ผู้กล่าวหาซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับเรื่องไว้พิจารณาของกรรมการตามวรรคสอง อาจมีหนังสือขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนคำสั่งนั้นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามวรรคสอง

ในการตรวจสอบเบื้องต้นให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนมีอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกเอกสารหรือหลักฐานหรือเรียกมาให้ถ้อยคำ และมีอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๒) (๓) และ (๔) ด้วย

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๔๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๔๙ ในการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน เป็นผู้ไต่สวนเบื้องต้นได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวนดำเนินการเป็นคณะ ประกอบด้วยเลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนเป็นหัวหน้า พนักงานไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ และอาจมีผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นอีกอย่างน้อยหนึ่งคนร่วมเป็นคณะ เพื่อช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้ และในการไต่สวนปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานต้องกระทำโดยเลขาธิการหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวนหนึ่งคน และผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่อีกหนึ่งคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การไต่สวนเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

ภายใต้ระยะเวลาตามมาตรา ๔๗ ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามระยะเวลาที่กำหนดในวรรคสามให้เลขาธิการหรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวนแจ้งอุปสรรคและปัญหาในการดำเนินการ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและระยะเวลาดำเนินการ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสั่งขยายระยะเวลา โดยให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน ในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้มีอำนาจขยายระยะเวลาแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว หากไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เพราะเหตุขาดอายุความ อันเนื่องมาแต่การมิได้ปฏิบัติตามระยะเวลาตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งยุติการดำเนินคดีอาญา และหากการขาดอายุความดังกล่าวเกิดจากความผิด หรือจงใจปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อของผู้ใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเพื่อลงโทษผู้นั้นโดยเร็ว

ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการและหัวหน้าพนักงานไต่สวน มีอำนาจตามมาตรา ๓๓ ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการกำกับการไต่สวนเบื้องต้นให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกำกับดูแลการไต่สวนเบื้องต้นในแต่ละด้านตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดก็ได้

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๔๙ เกี่ยวกับเรื่องการให้ถ้อยคำในวรรคสองที่กำหนดว่า การให้ถ้อยคำ การไต่สวน ปากคำผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานต้องกระทำโดยเลขาธิการ หัวหน้าพนักงานไต่สวน หรือพนักงานไต่สวน จำนวน ๑ คน และต้องมีผู้ช่วยพนักงานไต่สวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยการทำงานของสำนักงาน ป.ป.ช. อาจจะแต่งตั้งผู้ช่วยหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนั้น หากเงื่อนไขกำหนดว่า ต้องบอกด้วยผู้ช่วยหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะเป็นข้อจำกัดมากเกินไป เพราะหลักการของสำนักงาน ป.ป.ช. ต้องการไต่สวนผู้ถูกกล่าวหา กับพยาน อย่างน้อยจะต้องมีพนักงานไต่สวน จำนวน ๒ คน จึงขอเสนอปรับแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำเล็กน้อย โดยขอตัดคำว่า “ผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่” ออก และเพิ่มกรณีการไต่สวนจะต้องใช้รูปแบบของคณะบุคคล ๒ คนขึ้นไปเป็นผู้ดำเนินการ แต่บุคคล ๒ คนดังกล่าวจะต้องเป็นพนักงานไต่สวน

คณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งประเด็นซักถามว่า การบัญญัติดังกล่าวมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างไร ซึ่งหากไม่มีปัญหาเพราะสามารถมีผู้ช่วยพนักงานไต่สวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็ได้

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ตอบประเด็นซักถามว่า เนื่องจากมีประเด็นว่า การแต่งตั้งองค์คณะพนักงานไต่สวนขณะนี้จะต้องแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนและพนักงานไต่สวน จึงเสนอว่าสำหรับกรณีผู้ช่วยพนักงานไต่สวนกับพนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ป.ป.ช. อาจจะไม่ต้องการจัดตั้ง

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหก เป็นดังนี้

“ในการไต่สวนเบื้องต้นให้เลขาธิการและหัวหน้าพนักงานไต่สวน มีอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๑) (๒) และ (๓) ด้วย”

มาตรา ๕๐

ตัดออก

มาตรา ๕๐ ให้แนบความในมาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๕ มาใช้บังคับด้วยกรณีนี้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยมิได้มีการกล่าวหาด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการตัดมาตรา ๕๐ ของคณะกรรมการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๕๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๑ ในการไต่สวนเรื่องใดที่เป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หรือเป็นกรณีที่มีการไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง หรือจะแต่งตั้งกรรมการไม่น้อยกว่า สองคนและบุคคลอื่นเป็นคณะกรรมการไต่สวนก็ได้

การแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการในคณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่ง
คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสี่
ตามความเหมาะสมกับเรื่องที่ไต่สวนได้

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งหัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือ พนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือคณะกรรมการไต่สวนในการดำเนินการ ตามหน้าที่ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีมีความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องทำการไต่สวน ให้คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ที่ไม่มีลักษณะตามมาตรา ๕๖ ให้เป็นที่ปรึกษาหรือเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็นกรรมการในคณะกรรมการไต่สวนได้

ให้ที่ปรึกษาตามวรรคสามสี่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเช่นเดียวกับกรรมการ

คณะกรรมการไต่สวนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จและจัดทำสำนวนการ ไต่สวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณา ภายในหกสิบวันหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย และให้นำมาตรา ๔๙ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเอง ให้นำความในวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ และวรรคห้ามาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้คำนวณครบให้แล้วเสร็จภายใน
สองปีนับแต่วันที่เริ่มไต่สวน

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตว่า บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า “ต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว” แต่การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมโดยขยายระยะเวลา ดังกล่าวจะต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าจะเกิดประสิทธิภาพขึ้นอย่างไร และการดำเนินการจะรวดเร็ว ขึ้นได้อย่างไร ทั้งนี้ การดำเนินการอย่างรวดเร็วอาจไม่เกิดประสิทธิภาพก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม แต่ความยุติธรรมที่ล่าช้าก็เป็นความไม่ยุติธรรมด้วย

กรรมการการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ความใน มาตรา ๕๑ เป็นรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ซึ่งการดำเนินการในภาพรวมจะอยู่ในมาตราหลัก คือ ระยะเวลา ๓ ปี ซึ่งเป็นกรอบระยะเวลาตามที่ได้หารือร่วมกันกับผู้แทน กรธ. แล้ว

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๕๑ เป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบหรือเป็นกรณีการไต่สวนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบุคคลระดับสูง การขยายระยะเวลาจาก ๖๐ วัน เป็น ๑ ปี มีเหตุผลที่ตอบได้ เพราะเป็นคดีใหญ่ที่ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการอยู่ ครอบคลุม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๕๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๒ ในการพิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นหรือสำนวนการไต่สวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้มีการไต่สวนเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นชอบด้วยกับรายงานการไต่สวนเบื้องต้นหรือสำนวนการไต่สวนรวมทั้งที่ไต่สวนเพิ่มเติมแล้ว ให้ถือว่ารายงานหรือสำนวนดังกล่าว เป็นสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเพื่อมีมติว่ากรณีมีมูลตามที่กล่าวหาหรือไม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๕๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๓ นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการตรวจสอบเบื้องต้น การไต่สวน และการไต่สวนเบื้องต้นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้แล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกระเบียบกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบเบื้องต้น การไต่สวนและการไต่สวนเบื้องต้นได้ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือเป็นอุปสรรคต่อการได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้น โดยอย่างน้อยต้องกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ และขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่แต่ละระดับให้ชัดเจน และมีระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๕๔

รอกการพิจารณา

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เว้นแต่เป็นกรณีการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๒

(๒) เรื่องที่มีข้อกล่าวหาหรือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันเป็นสาระสำคัญแก่คดี หรือเป็นกรณีการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๗ ซึ่งอาจทำให้ผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เปลี่ยนแปลงไป

(๓) เรื่องที่เป็นคดีอาญาในประเด็นเดียวกันและศาลประทับฟ้องหรือพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่คดีนั้นได้มีการถอนฟ้องหรือทิ้งฟ้อง หรือเป็นกรณีที่ศาลยังมิได้วินิจฉัย ในเนื้อหาแห่งคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะรับหรือยกคำกล่าวหาขึ้นขึ้นพิจารณาก็ได้

(๔) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตาย เว้นแต่เป็นกรณีร้ายแรงผิดปกติ

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในการพิจารณาทบทวนพยานหลักฐานใหม่ กรณีการลงโทษทางวินัยตาม (๒) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด ในกรณีที่มีการแจ้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไปแล้ว เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๘๗ ในกรณีพิพาทของสงฆ์หรือของวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีพยานหลักฐานอันแสดงได้ว่าผู้ถูกลงโทษหรือผู้ถูกลงโทษได้มีพฤติกรรมผิดตามที่กล่าวหาหรือกระทำความผิดในฐานความผิดที่แตกต่างจากที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน มีหนังสือพร้อมเอกสารและพยานหลักฐานถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนคดีนั้นได้ภายใน สิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในกรณีพิพาทของสงฆ์หรือของวินัยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาพยานหลักฐานโดยละเอียด เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นประการใดให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อง “ผู้ถูกกล่าวหา” แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาไปแล้ว ประกอบกับนายปกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการในฐานผู้แทน กรธ. ได้เสนอให้นำความในมาตรา ๘๗ มาบัญญัติเป็นวรรคสอง ซึ่งกรรมการบางส่วนยังคัดค้าน โดยมีความเห็นแย้งว่า ควรคงไว้ตามร่างเดิมของความในมาตรา ๘๗

ประเด็นอภิปราย

คณะกรรมการวิชาการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) คณะกรรมการวิชาการการเมืองได้มีข้อสังเกตว่า ความในมาตรา ๙๗ ควรคงไว้ตามร่างเดิม แต่หากจะพิจารณาประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาทบทวนพยานหลักฐานใหม่ กรณีการลงโทษทางวินัย ตามความใน (๒) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาลักษณะโดยละเอียด

(๒) ในกรณีที่มีการแจ้งผู้บังคับบัญชาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ กล่าวคือ ตามกฎหมายเดิมคล้ายกับว่ามี ๒ ขั้นตอน คือ ส่งมติไปแล้วผู้บังคับบัญชาอาจจะมีข้อโต้แย้งว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และสามารถยื่นเรื่องกลับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งจะไม่ใช่เป็นเรื่องของพยานหลักฐานใหม่ แต่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีความเห็นว่า ควรเป็นกรณีมีพยานหลักฐานใหม่ ไม่ใช่พยานหลักฐานเดิม

(๓) ตามที่นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการในฐานะผู้แทน กรธ. ได้นำความเห็นดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ สามารถตีความได้ว่า ในกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ทั้งในชั้นของผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกสอบสวน หรือในชั้นของผู้บังคับบัญชา สามารถที่จะแจ้งกลับมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วผลเป็นประการใดจะส่งคำวินิจฉัยไปให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อให้ดำเนินการต่อไป ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการเดิม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตามมติที่ประชุมข้างต้น

มาตรา ๕๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นกรกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๑) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินสิบปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา

(๒) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

(๓) ผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาไปแล้วเกินห้าปี ในกรณีที่มีการพิจารณาเรื่องภายในกำหนดเวลา แม้จะพ้นกำหนดเวลาห้าปีแล้วก็ให้มีอำนาจดำเนินการต่อไปได้

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ความในมาตรา ๕๕ ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตามมติที่ประชุมข้างต้น

มาตรา ๕๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้กรรมการ หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน ผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีเหตุดังต่อไปนี้ เข้าร่วมดำเนินการไตสวน พิจารณาหรือวินิจฉัยคดี

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์หรือเคยสอบสวนหรือพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา ในฐานะอื่นที่มีใช้ในคณะกรรมการ หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน ผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มาก่อน

(๒) มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา

(๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๔) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติหรือเป็นหุ้นส่วนหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งกันทางธุรกิจกับผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา

ในการดำเนินการในเรื่องใด กรรมการ หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน ผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ใดมีเหตุตามวรรคหนึ่งในเรื่องนั้น ให้ผู้นั้นแจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายโดยเร็ว และระหว่างนั้นห้ามมิให้ บุคคลดังกล่าวยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นจนกว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ ผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจะวินิจฉัย ซึ่งต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง

ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้มีส่วนได้เสียจะคัดค้านกรรมการ หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน ผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมาย ซึ่งมีเหตุตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏเหตุดังกล่าว เพื่อพิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างที่ รอการวินิจฉัย ให้กรรมการ หัวหน้าพนักงานไตสวน พนักงานไตสวน ผู้ช่วยพนักงานไตสวน หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งถูกคัดค้านระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อน

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคัดค้าน และการแต่งตั้งหรือมอบหมายบุคคล ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระยะเวลาดำเนินการ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๕๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๗ ในระหว่างการไต่สวน หากปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการเพราะเหตุใดๆ นอกจากถึงแก่ความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนเพื่อดำเนินคดีอาญา ดำเนินการทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้วแต่กรณี ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากราชการอันเนื่องมาจากความตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนในข้อกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติต่อไปได้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๕๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้สำนักงานแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ และให้เปิดเผยเหตุผลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เว้นแต่เป็นกรณีการดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๘๗

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๕๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๕๙ ในการกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐบรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือสำนักงาน

ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ การกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ ให้กล่าวหาในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หรือพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐไม่เกินห้าปี แต่ไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะยกคำกล่าวหาที่ได้มีการกล่าวหาไว้แล้วหรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยขึ้นไต่สวนได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการยกคำกล่าวหาขึ้นพิจารณาหรือกรณีที่ยกเหตุอันควรสงสัยขึ้นไต่สวนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการกับเจ้าพนักงานของรัฐอื่นซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในเรื่องนั้นได้ด้วย ไม่ว่าผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ความในมาตรา ๕๙ วรรคสอง ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตามมติที่ประชุมข้างต้น

มาตรา ๖๐

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๐ คำกล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา

(๒) ชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พร้อมพยานหลักฐานหรืออ้างพยานหลักฐาน

ผู้กล่าวหาจะเป็นผู้เสียหายหรือมิใช่ผู้เสียหายก็ได้

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง จะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ และจะส่งด้วยวิธีใด ๆ ที่จะให้คำกล่าวหาถึงสำนักงานก็ได้ ในกรณีที่ทำด้วยวาจา ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานไต่สวนที่จะบันทึกรายละเอียดไว้ให้ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง

ให้สำนักงานจัดให้มีระบบในการจดแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาไว้ในทะเบียนที่รักษาไว้เป็นความลับ และไม่ว่ากรณีใดจะเปิดเผยทะเบียนดังกล่าวมิได้ และให้ลบชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหาออกจากหนังสือกล่าวหา

หนังสือกล่าวหาที่ไม่ปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา ถ้ามีรายละเอียดตาม (๓) แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะปฏิเสธไม่รับไว้พิจารณาไม่ได้

การกล่าวหาบุคคลตามมาตรานี้ ให้ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิดด้วย

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ความในมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตามมติที่ประชุมข้างต้น

มาตรา ๖๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าพนักงานของรัฐหรือบุคคลอื่นใดในข้อหาใด ๆ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้พนักงานสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริง รวมทั้งรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้น แล้วส่งคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเจ็ดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือแม้จะอยู่ในหน้าที่และอำนาจแต่เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงที่เป็นการกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรมอบหมายให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้ส่งเรื่องคืนพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากพนักงานสอบสวน โดยจะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำคู่มือแจกจ่ายให้พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพื่อให้พนักงานสอบสวนทราบว่าเรื่องใดบ้างที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในกรณีที่มีเหตุจะต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ หรือในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่จะจับโดยไม่มีหมายจับได้ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจจับบุคคลดังกล่าวได้

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่จับบุคคลดังกล่าวไว้ ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมทั้งบันทึกการจับมายังพนักงานสอบสวนหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน โดยมีให้นับระยะเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับจากที่จับมายังที่ทำการของพนักงานสอบสวน รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่ไม่ง่าต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจปล่อยตัวผู้ถูกจับไป โดยมีประกัน หรือไม่มีประกันก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับผู้ถูกจับไว้ได้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสำหรับความผิดที่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตท้ายรายงานว่า ในการจัดทำคู่มือตามมาตรา ๖๑ วรรคสาม ควรกำหนดไว้ในคู่มือว่า พนักงานสอบสวนต้องแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงแห่งคดี รวมถึงพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ถูกร้องด้วย

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อำนาจการระดับสูงหรือเทียบเท่าลงมามีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในเรื่องที่มีใช่เป็นความผิดร้ายแรง ทั้งนี้ บรรดาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานดำเนินการส่งเรื่องที่ได้รับไว้ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเพื่อดำเนินการต่อไปภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สำนักงานได้รับเรื่อง

การเทียบตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะวางหลักเกณฑ์การดำเนินการไต่สวนและการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ให้สอดคล้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๒/๑

คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๖๒/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควร อาจส่งเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒) และ (๔) ที่มีใช้ความผิดร้ายแรง ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการเพิ่มมาตรา ๖๒/๑ ตามที่คณะกรรมการวิสามัญเคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๓

รอกการพิจารณา

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาเรื่องใดมิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาหรือดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้

ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดซึ่งผู้ถูกกล่าวหาจะต้องรับโทษตามกฎหมายไทยและเป็นการความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิจารณาส่งเรื่องให้หน่วยงานต่างประเทศที่มีหน้าที่และอำนาจ รับไปดำเนินคดีตามกฎหมายของประเทศนั้น ทั้งนี้ ในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

ข้อ ๔๗ การโอนการดำเนินคดีอาญา

รัฐภาคีต้องพิจารณาความเป็นไปได้ในการโอนให้แก่กันและกันซึ่งการดำเนินคดีเพื่อการป้องกันความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้ ในกรณีที่พิจารณาว่าการโอนเช่นว่าจะเป็นประโยชน์แก่การบริหารกระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลหลายเขต โดยมุ่งเน้นให้มีการป้องกันได้

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ความในมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอความเห็นว่ ความในวรรคสองที่สำนักงาน ป.ป.ช. ขอเสนอเพิ่มเติมไว้ ได้หารือร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมการวิสามัญ ในฐานะผู้แทน กรธ. แล้ว มีความเห็นว่า ควรนำไปบัญญัติไว้ในหมวดความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยบัญญัติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๓/๑ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความผิดตามมาตรา ๑๖๙

คณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งประเด็นซักถามว่า

(๑) ถ้อยคำที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมอันปรากฏในวรรคสองของมาตรา ๖๓ มีประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาลต่างประเทศด้วย มีเจตนาที่จะไม่ระบุใช้หรือไม่ รวมทั้งในกรณีที่เป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลไทย จะเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจอยู่แล้วโดยไม่ต้องระบุใช้หรือไม่

(๒) กรณีดังกล่าวข้างต้นได้มีการศึกษาเทียบเคียงกับต่างประเทศหรือไม่ เพราะไม่แน่ใจว่าการบัญญัติกฎหมายลักษณะดังกล่าว ประเทศอื่นสามารถบัญญัติไว้เป็นกฎหมายได้หรือไม่ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อหาจุดยืนให้กับประเทศไทยว่า ควรบัญญัติกฎหมายอย่างไรให้เหมาะสม เพราะเป็นประเด็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. ขอเพิ่มเติม ซึ่งควรมีการรับฟังความคิดเห็นของกรรมการในฐานะผู้แทน กรธ. ก่อน

บทบัญญัติตามความในวรรคสองมีลักษณะเป็นความผิดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และอยู่ในเขตอำนาจศาลไทย แต่จะขอส่งไปดำเนินคดีในต่างประเทศ ซึ่งควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ประกอบกับประเทศอื่นมีการดำเนินการในรูปแบบดังกล่าวหรือไม่ หากประเทศอื่นไม่ดำเนินการในลักษณะดังกล่าว หรือบางประเทศใดดำเนินการ แต่บางประเทศกลับไม่ดำเนินการ ด้วยเหตุและผลใด รวมทั้งเกิดประโยชน์กับประเทศไทยอย่างไร

(๓) ตามความในวรรคสองมีคำว่า “บุคคลใด” ซึ่งไม่ใช่เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งหากพิจารณามาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ จะเป็นการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศด้วย การบัญญัติมาตรา ๑๓๓/๑ ดังกล่าว แล้วใช้คำว่า “บุคคลใด” ด้วย จะกลายเป็นกรณีที่ไม่ใช่บุคคลในต่างประเทศเลย ทั้งนี้ หากจะบัญญัติใช้ชัดเจนควรใช้คำว่า “บุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ” เพราะเป็นประเด็นเรื่องสิทธิของรัฐที่ไม่ควรส่งไปทุกกรณี

ทั้งนี้ การพิจารณาส่งคดีไปยังศาลต่างประเทศสามารถพิจารณาได้อยู่แล้ว แต่กรณีการใช้คำว่า “บุคคลใด” มีความหมายที่กว้าง โดยหากใช้คำว่า “บุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ” จะเหมาะสมกว่า อนึ่ง ควรคำนึงถึงฐานความผิดตามมาตรา ๑๖๕ มาตรา ๑๖๖ มาตรา ๑๖๗ และมาตรา ๑๖๘ ด้วย

(๔) ความในมาตรา ๑๓๓/๑ ต้องการมุ่งเน้นเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศเท่านั้นหรือไม่ หากต้องการเท่านั้นไม่ควรบัญญัติรวมถึง “บุคคลใด”

(๕) หาก “บุคคลใด” หมายความว่ารวมถึง ผู้มีสัญชาติไทยที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ข้อพิจารณา คือ จะส่งผู้มีสัญชาติไทยดังกล่าวไปดำเนินคดีที่ต่างประเทศด้วยหรือไม่ ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่า “บุคคลใด” ต้องเป็นผู้มีสัญชาติต่างประเทศต้องไม่ใช่ผู้มีสัญชาติไทย เพราะฉะนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องย่อมมีผู้มีสัญชาติไทยเกี่ยวข้องด้วย

ทั้งนี้ หากคณะกรรมการต้องการที่จะมุ่งเน้นเฉพาะผู้มีสัญชาติต่างประเทศ ควรเน้นคำว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง” คือ บุคคลที่มีสัญชาติต่างประเทศหรือไม่ ต้องบัญญัติให้ชัดเจน ซึ่งหากบัญญัติบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความหมายว่าผู้มีสัญชาติไทยด้วย การส่งเรื่องให้หน่วยงานไปดำเนินการตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ จะต้องมีการไต่สวนผู้มีสัญชาติไทยด้วย

(๖) เพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินคดี สามารถบัญญัติกฎหมายแบบระบุได้หรือไม่ ว่า สำหรับผู้มีสัญชาติอื่นหรือบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติไทย

(๗) การส่งเรื่องไปต่างประเทศต้องส่งเรื่องทั้งหมดไป ซึ่งเรื่องดังกล่าวนั้นอาจจะมีทั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และอาจมีผู้ถือสัญชาติไทยร่วมอยู่ด้วย การดำเนินการไต่สวนผู้กระทำความผิดแต่ละคนจะถูกไต่สวนโดยหน่วยงานรัฐของตนที่มีหน้าที่และอำนาจ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนผู้มีสัญชาติไทย ส่วนเรื่องหรือสำนวนว่าจะต้องมีการส่งตัวไปดำเนินคดีหรือไม่ จะเป็นไปตามหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายอยู่แล้ว

การดำเนินการส่งเรื่องเป็นไปตามความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการแก้ไข ปัญหาการทุจริตตามอนุสัญญา และเปรียบเสมือนการต่างตอบแทน

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า

(๑) ตามที่ได้หารือร่วมกับกรมการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. และผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คือ จะบัญญัติขึ้นเพื่อเป็นการกำหนดให้กรณีความผิดตามมาตรา ๑๖๕ ถึงมาตรา ๑๖๘ หากเกิดขึ้นในประเทศไทย ตามหลักจะอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการได้ ซึ่งเป็นอำนาจที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๘ (๔) แต่เพื่อไม่เป็นภาระของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือหากเกิดกรณีที่จะอาจจะไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเทศไทยโดยตรง เพราะเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่รัฐต่างประเทศที่มีการกระทำความผิดในประเทศไทย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาส่งเรื่องไปให้หน่วยงานต่างประเทศที่มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการ แม้ว่าอยู่ในอำนาจของศาลไทยอาจส่งไปให้ศาลต่างประเทศดำเนินการแทนได้

(๒) ประเด็นตามความในวรรคสองจะเป็นไปตามรูปคดีว่า ในการกระทำทุจริตที่มีการกระทำเกิดขึ้นทั้ง ๒ ประเทศ บางครั้งจะมีบางส่วนที่เป็นผู้กระทำความผิดของบุคคลที่มีสัญชาติต่างประเทศมากระทำความผิดในราชอาณาจักร แต่การดำเนินการปกติแล้วบุคคลดังกล่าวไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศไทย การดำเนินคดีจะไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะฉะนั้นในการป้องกันปัญหาดังกล่าว ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อ ๔๗ การโอนการดำเนินคดีอาญากำหนดให้รัฐภาคีสามารถโอนการดำเนินคดีอาญาได้ กล่าวคือ รัฐภาคีสามารถพิจารณาโอนคดีระหว่างกันได้ ซึ่งเป็นอนุสัญญาระหว่างกันว่า รัฐจะต้องดำเนินการอย่างไรก็ได้ที่มี

ประสิทธิภาพที่สุด เช่น กรณีศึกษา : บริษัทที่จัดตั้งอยู่ที่ประเทศออสเตรเลียเป็นผู้กระทำความผิด
ร่วมด้วย ซึ่งหากพิจารณาอำนาจของศาลไทย ศาลต้องพิพากษาจำคุกคดี แต่กรณีดังกล่าวสามารถ
ส่งให้ประเทศออสเตรเลียดำเนินการแทนได้ เป็นต้น

(๓) กรณีการส่งเรื่องไปยังต่างประเทศ อาจเพิ่มเติมถ้อยคำในลักษณะที่เป็น
ทางเลือกของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้หรือไม่ว่า “อาจ” ส่งไปหรือไม่ก็ได้

(๔) ความในมาตรา ๑๓๓/๑ จะหมายความว่ารวมถึง “บุคคลที่เกี่ยวข้อง” กับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศด้วย

(๕) ตัวอย่างคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) จะมี
ลักษณะเดียวกัน คือ มีบุคคลที่เกี่ยวข้อง แต่การดำเนินคดีหากเป็นผู้มีสัญชาติไทย ได้มีความพยายาม
จะตั้งเรื่องเพื่อดำเนินคดีในประเทศไทย แต่ผู้มีสัญชาติบางรายไม่เห็นชอบด้วย ดังนั้น
คณะกรรมการวิสามัญจะบัญญัติอย่างไร ทั้งนี้ กรณีของผู้มีสัญชาติไทย คณะกรรมการ ป.ป.ช.
จะกันตัวไว้ และตั้งไต่สวนเอง

(๖) หลักการที่ยกร่างมาตรา ๑๓๓/๑ จะยกร่างตามความในหมวดความร่วมมือ
ระหว่างประเทศ เพราะมีคำว่า “บุคคลใด” อยู่แล้ว ในส่วนของประเด็นหารือดังกล่าวเข้าใจว่า
เป็นเรื่องของการส่งเรื่องหรือส่งสำนวนตามปกติ ยังไม่ได้มีการส่งตัวไปดำเนินคดี โดยการส่งตัวไป
ดำเนินคดีจะเป็นไปตามหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

(๗) ในส่วนของการศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศในการส่งสำนวนหรือส่งเรื่อง
ดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. ขอรับไปตรวจสอบและนำเสนอในการประชุมคราวถัดไป

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็น
ว่า ควรบัญญัติให้ชัดเจนหรือไม่ว่า ประเด็นดังกล่าวข้างต้นต้องไม่ใช้กับผู้มีสัญชาติไทย

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตาม
มติที่ประชุมข้างต้น และตัดความในวรรคสองออก เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๓ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหา
เรื่องใดมิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือ
ถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาหรือดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้”

ทั้งนี้ นำความในวรรคสองไปบัญญัติเป็นมาตรา ๑๓๓/๑ โดยรอการพิจารณาไว้
เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓๓/๑ ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือ
เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดซึ่งผู้ถูกกล่าวหาจะต้องรับโทษ
ตามกฎหมายไทยและเป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลต่างประเทศ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีอำนาจพิจารณาส่งเรื่องให้หน่วยงานต่างประเทศที่มีหน้าที่และอำนาจ รับไปดำเนินคดีตาม

กฎหมายของประเทศนั้น ทั้งนี้ ในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๖๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐตาม มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๒/๑ และมาตรา ๖๓ แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจของตนและรายงานผลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการตามรายงานตามมาตรา ๖๔ หรือมีกรณีเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือการดำเนินการนั้นจะไม่เที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเรียกสำนวนการไต่สวนหรือสอบสวน มาเพื่อดำเนินการได้ โดยจะดำเนินการไต่สวนใหม่ทั้งหมด หรือนำผลการไต่สวนหรือสอบสวนของหน่วยงานของรัฐนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนมาถือเป็นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

ความในมาตรา ๖๕ ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” หรือผู้ถูกกล่าวหาแล้ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “ผู้ถูกร้อง” ตามมติที่ประชุมข้างต้น

มาตรา ๖๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นจะต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องไม่ทำหรือจัดทำกรใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นให้ถ้อยคำในเรื่องที่ไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น

ในการสอบปากคำพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำ จะกระทำโดยใช้วิธีการบันทึกลงในวัสดุซึ่งถ่ายทอดออกเป็นภาพหรือเสียงหรือโดยวิธีการอื่นใด ซึ่งพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำนั้นได้ตรวจสอบ

ถึงความถูกต้องของบันทึกการให้ปากคำนั้นแล้ว กรรมการหรือพนักงานไต่สวนอาจทำสำเนาข้อความดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งบันทึกอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

เพื่อประโยชน์ในการไต่สวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำพยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากต่างประเทศอื่นได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายคดีใดคดีหนึ่งมาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนการไต่สวนที่เกี่ยวข้องได้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๗ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนตามมาตรา ๕๑ หรือมอบหมายให้ผู้ไต่สวนเบื้องต้นดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นเรื่องใดแล้ว ให้คณะกรรมการไต่สวนและผู้ไต่สวนเบื้องต้นมีหน้าที่และอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๖๘

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ปรากฏจากการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้นว่ามีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการโอน ยักยอก แปรสภาพ หรือซุกซ่อนทรัพย์สินที่ถูกกล่าวหา ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ความผิดนั้นมีโทษทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมิหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้

(๒) ในกรณีที่เป็ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องคดีนั้น แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดชั่วคราวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งถอนการยึดหรืออายัดโดยพลัน รวมทั้งไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกล่าวหาที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับ

ทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยมีหรือไม่มีประกันหรือหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่บุคคลอื่นมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีพฤติการณ์เป็นการถือครองแทนหรือถือกรรมสิทธิ์แทนด้วย ในกรณีเช่นนั้นผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิพิสูจน์ว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับการร่ำรวยผิดปกติ

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๖๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๖๙ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไต่สวน หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๔๙ วรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหา และแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นกรกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดปกติ สถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิการคัดค้านตามมาตรา ๕๖

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๗๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๐ ถ้าผู้ถูกกล่าวหา มีหลักฐานแสดงว่าตนไม่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจงได้ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แต่ต้องยื่นคำร้องขอก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงตามวรรคหนึ่ง ไม่มีผลกระทบต่อกรไต่สวนที่ได้กระทำไปก่อนแล้ว

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๗๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๑ ในการแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๙ ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งพร้อมทั้งมอบบันทึกสรุปสาระสำคัญข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา สรุปสาระสำคัญต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้ และต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๗๒ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้ด้วย

สรุปสาระสำคัญตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง ที่อยู่ของผู้กล่าวหาหรือพยาน หรือข้อมูลอื่นใดอันเป็นเหตุให้ทราบถึงตัวผู้กล่าวหาหรือพยาน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๗๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒ ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำของผู้ถูกกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจไม่เกินสามคนเข้าฟังในการชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๗๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๓ ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าพยานหลักฐานใดในสำนวนการไต่สวนซึ่งต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบพยานในภายหลัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการสืบพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๗๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๔ เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้จัดทำสำนวนการไต่สวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการไต่สวน

(๔) เหตุผลในการพิจารณาวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา

ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาสำนวนการไต่สวนเพื่อมีมติโดยเร็ว ซึ่งต้องนำเสนอต่อที่ประชุมไม่ช้ากว่าสี่ดสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับสำนวนการไต่สวน เว้นแต่จะได้มีการนัดหมายให้มีการประชุมทุกวันอยู่แล้วและมีเรื่องอื่นค้างพิจารณาอยู่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการจัดทำรายงานการไต่สวนเบื้องต้นด้วยโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนการไต่สวนตามลำดับที่ได้รับสำนวนนั้น แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเรื่องใดกระทบถึงประโยชน์ของรัฐหรือประชาชนอย่างร้ายแรง จะหยิบยกขึ้นพิจารณาก่อนก็ได้

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๗๕

ตัดออก

มาตรา ๗๕ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับสำนวนการไต่สวนหรือรายงานการไต่สวนเบื้องต้นตาม**มาตรา ๗๔** แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่ง พิจารณารายงานสำนวนการไต่สวนหรือการไต่สวนเบื้องต้นว่าเป็นกรณีที่มีมูลควมผิดหรือไม่ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ได้ โดยให้กรรมการผู้นั้นเสนอความเห็นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการตัดมาตรา ๗๕ ของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

หมวด ๓ การดำเนินการกับผู้ดำรงตำแหน่ง ไม่มีการแก้ไข

ทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

ส่วนที่ ๑ การดำเนินคดีทุจริตต่อหน้าที่ ไม่มีการแก้ไข

หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจ

ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

หรือกฎหมาย

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๗๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๖ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติลงความเห็นว่าคุณดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ มีพฤติการณ์ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็น พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มามีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป ทั้งนี้ โดยไม่ต้องส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาให้อัยการสูงสุดแต่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ

ประเด็นรอกการพิจารณา

ที่ประชุมรอกการพิจารณาไว้ในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับบทนิยามศัพท์ “ทุจริตต่อหน้าที่” ซึ่งในเบื้องต้นให้มีการประชุมหารือร่วมกันว่าจะต้องแก้ไขหรือไม่ โดยบทนิยามศัพท์คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” ที่ประชุมมีมติเบื้องต้นไปแล้ว อนึ่ง ในเบื้องต้นที่ประชุมมีมติการแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะคำว่า “พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์”

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการการวิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

มาตรา ๗๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๗๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๗๖ ไว้แล้วให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารื้อกัน ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสองเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ หรือควรฟ้องบุคคลใดบ้างให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันฝ่ายละห้าคนภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความแต่ต้องไม่ช้ากว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ให้สำนักงานอำนวยการความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมกันตามวรรคสี่ และให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เลขานุการด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มิให้นับรวมระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่ด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา นี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเมื่ออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขยายเวลาแล้วให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ ในการปฏิบัติหน้าที่และการขยายระยะเวลาต้องคำนึงถึงอายุความในการดำเนินคดีประกอบด้วย

การฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรานี้ย่อมกระทำไม่ได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ แต่ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอัยการ อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการสอบสวน หากปรากฏว่าการไม่ปฏิบัติภายในระยะเวลาดังกล่าวเกิดจากการจงใจ ปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใด ให้ดำเนินการเพื่อลงโทษผู้นั้นต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรดำเนินการฟ้องคดีตามวรรคสี่ แต่ไม่ได้ยื่นฟ้องภายในกำหนดอายุความหรือกำหนดเวลาตามวรรคสี่หรือตามที่ขยายตามวรรคแปด ให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีความผิดทางอาญา ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด หรือฟ้องคดีต่อศาลกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการทหาร ให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ฟ้องคดีโดยถือเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้

ข้อสังเกตของคณะกรรมการศึกษาล่วงหน้า

๑. ประเด็นข้อไม่สมบูรณ์ (มาตรา ๗๗ วรรคสาม) คณะกรรมการเห็นว่า

๑.๑ ควรเพิ่มกระบวนการในการแก้ไขปัญหา “ข้อไม่สมบูรณ์” ของสำนวนคดี คือ ในครั้งแรกหากอัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อไม่สมบูรณ์ให้ไต่สวนให้แล้วเสร็จภายในกี่วัน และหากยังมีความเห็นต่างต้องมีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้ หากตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันแล้วยังไม่สมบูรณ์ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องเอง

๑.๒ การใช้อำนาจของคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันตามมาตรา ๗๗ วรรคสี่ ควรมีการบัญญัติเพิ่มเติมให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจตามมาตรา ๓๓ ด้วย

๑.๓ กรณีที่บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถใช้ดุลพินิจในการดำเนินการต่อไป “ตามที่เห็นสมควรโดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้” ตามมาตรา ๗๗ วรรคสี่ ควรบัญญัติให้ชัดเจนเลยว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. “ฟ้องคดีเอง” ได้ โดยไม่ต้องใช้ดุลพินิจ

๒. ประเด็นห้ามอัยการสูงสุดแตกต่างให้จำเลย (มาตรา ๗๗ วรรคหก) หากผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ “กรณีเกิดความเห็นต่าง” ที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่ฟ้องคดี แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง “องค์กรอิสระอื่น” ควรรับทราบว่า อัยการสูงสุดไม่สามารถแตกต่างให้ได้ตามมาตรา ๗๗ วรรคหก

ข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.

การที่มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยในส่วนอำนาจฟ้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด แตกต่างจากมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดลำดับขั้นตอน รวมถึงตัวผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีก่อนหลังไว้ชัดเจน โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจฟ้องคดีได้ต่อเมื่ออัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้ในเรื่องการดำเนินคดี ซึ่งหลักการเดิมตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ น่าจะเป็นหลักการที่เหมาะสมกว่า ดังนั้น ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ก็ควรพิจารณากำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีในลำดับแรก ส่วนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจฟ้องคดีก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้อันเป็นไปตามหลักการในกฎหมายเดิม

ข้อเสนอร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร (วรรคสี่)

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ หรือควรฟ้องบุคคลใดบ้างให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันฝ่ายละไม่เกินห้าคนภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความแต่ต้องไม่ช้ากว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช. (แก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่งถึงวรรคสี่ และเพิ่มความเป็นวรรคห้า)

มาตรา ๗๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๗๖ ไว้แล้วให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารื้อกัน ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบโดยให้ระบุข้อไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตมวรรคสองเป็นกรณีที่ต้งตั้งเน้นทรวไต้สวนเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตัดเน้นทรวตมข้อเสนอนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จสทวยในเก้าสิบวัน พิจารณาข้อไม่สมบูรณ์แล้ว หากเห็นชอบตามให้อัยการสูงสุดแจ้งข้อไม่สมบูรณ์

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหเกี่ยวกับฐนทรวตมผิด หรือเป็นปัญหทรวตมทรวทรวนั้นเป็นความผิดหรือไม่ หรือทรวฟ้องบุคคลใดบ้างให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันฝ่ายละห้าคนภายในสิบสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิชทรวตมวินิฉฉัยดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดให้สำนวนการไต่สวนครบถ้วนสมบูรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสทสิบเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง เมื่อคณะทรวตมทรวร่วมกันตั้งกล่ววินิฉฉัยด้วยเสียงซ้ทวมทรวเน้นประทรวใดให้คณะทรวตมทรว ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตัดเน้นทรวไปตมทรวนั้น ในกรณีที่คณะทรวตมทรวร่วมกันไม่ขอทรวทรวข้อยุติได้ ให้คณะทรวตมทรว ป.ป.ช. ตัดเน้นทรวต่อไปตมทรวที่เห็นสมทรว โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะทรวตมทรว ป.ป.ช. เห็นทรวฟ้องคดี คณะทรวตมทรว ป.ป.ช. ต้องตัดเน้นทรวฟ้องคดีทรวในกำหนดขอทรวตมแต่ต้องไม่ซ้ทรวเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทรวข้อยุติไม่ได้เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อไป ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการร่วมกันมีอำนาจตามมาตรา ๓๓ ด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นชอบกับข้อไม่สมบูรณ์ของอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามทรวที่เห็นสมทรวโดยอาจไต้สวนเพิ่มเติมหรือจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นทรวฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความแต่ต้องไม่ซ้ทรวเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นคณะทำงานร่วมที่บัญญัติไว้ต่างจากกฎหมายเดิม โดยมีการเพิ่มขั้นตอนเข้ามาในส่วนของวรรคสอง ในส่วนของระยะเวลาไม่มีประเด็นติดใจ แต่กรณีประเด็นวรรคสามกับวรรคสี่มีกรรมาธิการวิสามัญบางส่วนมีข้อเสนอว่า ควรปรับให้เป็นไปตามกฎหมายเดิม

(๒) เนื่องจากมีการแก้ไขหลักการตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ เสนอ ความในวรรคสามประเด็นข้อไม่สมบูรณ์ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ ซึ่งมีกรณีตัวอย่างในการสั่งให้มีการไต่สวนเพิ่มเติม

ตัวอย่างกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมหลายสิบปาก และมีปัญหาข้อพิจารณาว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ไต่สวนเพิ่มเติมตามที่อัยการสูงสุดแจ้งมา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีความผิดหรือไม่ หรือดำเนินการไต่สวนเพียงบางส่วนจะมีผลเป็นอย่างไร

ทั้งนี้ ที่ผ่านมาจะเป็นเรื่องไต่สวนเพิ่มเติม และให้ความร่วมมือ แล้วดำเนินการฟ้องคดีไป ทั้งนี้ ส่วนใหญ่พบปัญหาว่า บางเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า สมบูรณ์อยู่แล้ว และมีการถกเถียงกันในเรื่องข้อเท็จจริง ดังนั้น หากพิจารณาตามความในวรรคสามจะพบว่า กฎหมายเดิมจะมีความยืดหยุ่นกว่า เพราะให้มีการหารือกันก่อนได้

อย่างไรก็ตาม หากมีการบัญญัติไว้ชัดเจนดังกล่าวว่า ต้องมีการหารือกันก่อนจะเหมาะสมกว่า เพราะการบัญญัติบังคับอาจเกิดปัญหาหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติม ซึ่งยังไม่ทราบว่าผลจะเป็นอย่างไร โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะไม่มีความผิด ตัวอย่าง คดีผู้สื่อข่าวชื่อดัง กรณีไร้มัน ได้เสนอให้ไต่สวนเพิ่มเติมเกือบ ๕๐ ปาก หรือ ๕๐ ประเด็น เมื่อกฎหมายบังคับไว้ กระบวนการแทนที่จะเร็วกลับต้องไต่สวนให้แล้วเสร็จทั้ง ๕๐ ปาก

(๓) ในส่วนของประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานความผิดเห็นชอบด้วย เนื่องจากที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องการปรับบท เรื่องการแจ้งข้อกล่าวหา แต่หากมีการบัญญัติแยกบทบัญญัติออกไปอีกหนึ่งวรรค จะทำให้กระบวนการในวรรคสามเป็นการเพิ่มการทำงานและจำกัดด้วยระยะเวลา

(๔) ตามร่างมาตรา ๗๗ วรรคสอง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ยังไม่มีการหารือร่วมกันของคณะกรรมการร่วม โดยให้อำนาจอัยการสูงสุดสามารถแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ได้เลย ก่อนจะมีการดำเนินการตามความในวรรคสามที่เป็นบทบังคับตายตัว ไม่มีข้อยกเว้นว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าไม่ควรไต่สวนเพิ่มเติมจะดำเนินการอย่างไร ต้องไต่สวนเพิ่มเติมเท่านั้น

(๕) ในทางปฏิบัติเมื่อนำสำนวนไปฟ้องคดีอาจมีพยานบางปากที่อาจจะไต่สวนไว้ไม่สมบูรณ์หรือไม่ไต่สวนไว้ โดย ๒ กรณีดังกล่าว กรณีที่ไม่ได้ไต่สวนได้มีคำร้องให้ศาลออกหมายเรียกพยานมาที่ศาลฎีกา โดยให้พยานปากนั้นที่ไม่ได้อยู่ในสำนวนมาใส่เพิ่มในชั้นศาล โดยปกติศาลจะอนุญาต สามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว แม้จะไม่ใช้พยานในชั้นการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๖) ตามกฎหมายเดิมมาตรา ๙๗ จะใช้คำว่า “คณะทำงานร่วม ๒ ฝ่าย” และบางวรรคใช้คำว่า “คณะทำงานร่วม” ซึ่งเข้าใจว่า กรธ. ปรับมาเป็น “คณะกรรมการร่วม” เพื่อต้องการเปลี่ยนเพียง “คณะทำงาน” มาเป็น “คณะกรรมการ”

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามร่างเดิมมีข้อสังเกตว่า จะไม่มีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องมติเสียงข้างมาก มีเพียงประเด็นว่า เมื่อตั้งคณะผู้แทนพิจารณาร่วมกันแล้ว หากหาข้อยุติไม่ได้คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะดำเนินการฟ้องเองได้ ทั้งนี้ ตามร่างที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอมาได้เพิ่มประเด็นดังกล่าว จึงไม่แน่ใจว่า วัตถุประสงค์ที่จะให้มีการเพิ่มเรื่องมติเสียงข้างมากมีอย่างไร จึงขอความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว

(๒) ตามกฎหมายเดิมข้อไม่สมบูรณ์จะปรากฏในมาตรา ๙๗ ซึ่งจะมีเพียงประเด็นการตั้งคณะทำงานที่มีผู้แทนแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป และในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติในการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายฟ้องคดีแทนได้

ในการนี้ หากพิจารณาหลักการเดิมเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ กำหนดแต่เพียงว่า ถ้ายังหาข้อยุติที่จะฟ้องไม่ได้ คือ ตกลงกันไม่ได้ จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไปฟ้องเองได้ แต่ตามร่างมาตรานี้บัญญัติหลักการใหม่ โดยถือเสียงข้างมาก ซึ่งไม่แน่ใจว่าคำว่า “เสียงข้างมาก” นี้ หากวันที่มีมติเกิดประเด็นว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งน้อยกว่ากัน เพราะวันประชุมแต่ละครั้งกรรมการมิได้มาครบจำนวนกรรมการของทั้ง ๒ ฝ่าย และเป็นกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งน้อยกว่ากัน เสียงข้างมากก็จะไปตามเสียงข้างมากของผู้มาประชุม ซึ่งจะมีการบัญญัติเพิ่มเติมอีกส่วนหนึ่งว่า เมื่อเสียงข้างมากเป็นอย่างไรแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรืออัยการสูงสุดดำเนินการตามมติเสียงข้างมากนั้น อันเป็นการบังคับเลยว่า ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณากฎหมายเดิม หากประชุมหารือร่วมกันแล้ว หากไม่สามารถหาข้อตกลงกันได้ ให้ถือว่าหาข้อยุติที่จะฟ้องไม่ได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการฟ้องเองได้ หรือหากตกลงกันได้ก็จะดำเนินการตามที่ตกลงกัน ดังนั้น จึงขอตั้งข้อสังเกตว่า หากใช้มติเสียงข้างมากตามที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่แน่ใจว่าจะมีปัญหาในกรณีลงมติที่ประชุมฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เท่ากันเกิดขึ้นหรือไม่

(๓) ในกรณีคณะกรรมการร่วมกันวินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเสียงข้างมากแล้ว กรณีศึกษา : หากเห็นว่า “ไม่ดำเนินคดี” หรือ “ดำเนินคดี” แต่อัยการสูงสุดเห็นว่า คดีนี้ไม่สามารถดำเนินคดีได้ จะเป็นการบังคับอัยการสูงสุดที่จะต้องมีความเห็นตามมติดังกล่าว และกลายเป็นการบังคับอัยการสูงสุดให้ดำเนินการฟ้องคดี

(๔) แนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องระยะเวลา ๙๐ วัน สามารถนำความในวรรคแปดที่บัญญัติว่า “ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรานี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้” เป็นบทบัญญัติที่เป็นบทขยายระยะเวลา

(๕) ตามกฎหมายเดิม “ข้อไม่สมบูรณ์” จะไม่มีการแยกประเภทไว้ว่ามีประเด็นใดบ้าง แต่ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ที่เสนอมานี้ จะแยกประเด็นไว้อย่างชัดเจนว่ามีประเด็นใดบ้าง ทั้งนี้ ครั้งแรกได้เสนอให้เพิ่มคำว่า “เหตุอื่น” เพราะเห็นว่าการระบุไว้เพียง ๓ ประเด็น โดยอาจจะระบุไว้ไม่ครอบคลุม

เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะเห็นว่า หากมีข้อไม่สมบูรณ์ก็สามารถสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมได้โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการเอง ซึ่งที่ผ่านมาเคยมีกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งว่า สมบูรณ์แล้ว ทั้งนี้ หากมีการไต่สวนเพิ่มเติมจะสามารถฟ้องคดีได้ และกลายเป็นว่า “ข้อไม่สมบูรณ์” ดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง

ดังนั้น กรณีสอบเพิ่มเติมดังกล่าวเหมือนกับอัยการสูงสุดต้องการให้สอบเพิ่มเติม และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวนตามที่อัยการสูงสุดเสนอมานี้ จะไม่ต้องเป็นกรณีที่หาข้อยุติไม่ได้ เพราะสามารถตกลงกันได้ ในการนี้ ข้อดีของการแจ้งความไม่สมบูรณ์ได้เพียงครั้งเดียว คือ ทำให้เกิดความรวดเร็ว คดีไม่เนิ่นช้า และหากเพิ่มเติม “เหตุอื่น” ให้สามารถแจ้งเพิ่มได้อีก จะทำให้คดีมีความล่าช้า แต่ข้อเสีย คือ อาจจะมีบางกรณีที่หลักฐานใหม่จะทำให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการใด ๆ ได้ ซึ่งการดำเนินการตามกฎหมายเดิมที่ปฏิบัติตามมีปัญหาใดหรือไม่ และหากไม่เคยมีปัญหาส่วนนี้ ไม่ควรปรับประเด็นดังกล่าว และควรบัญญัติไว้ตามกฎหมายเดิม

(๖) ส่วนใหญ่ความเห็นของอัยการสูงสุดที่เสนอให้มีการไต่สวนเพิ่มเติม จะเป็นการไต่สวนพยานบุคคลเพิ่มเติมจากที่ไต่สวนมาแล้ว หรือไต่สวนผู้อื่นที่ยังไม่เคยถูกไต่สวน เป็นการเพิ่มเติม หรือในกรณีที่อาจจะมีเรื่องอื่น ซึ่งในเรื่องของการไต่สวนเพิ่มเติม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า สามารถดำเนินการได้เท่านี้ ย่อมไม่เป็นบทบังคับว่า จะต้องดำเนินการให้ได้ตามที่อัยการสูงสุดเสนอ กล่าวคือ หากดำเนินการได้เพียงใดก็ส่งผลไปเท่านั้น และผลในทางคดีย่อมต้องมีการพิจารณาต่อไปว่า ผลการไต่สวนเป็นอย่างไร ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วยังไม่สมบูรณ์อยู่อาจจะเข้ากระบวนการตามความในวรรคสี่ที่จะต้องพิจารณาร่วมกัน ถ้ายังฟ้องไม่ได้จะเป็นส่วน ๆ ไป แต่เรื่องการขอให้มีการไต่สวนเพิ่มเติมย่อมมีกำหนดระยะเวลาควบคุมอยู่แล้ว

(๗) ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับข้อไม่สมบูรณ์หรือคณะกรรมการร่วมไม่อาจหาข้อยุติได้ ย่อมถือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นชอบกับอัยการสูงสุด แล้วจะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง เห็นว่า การดำเนินการยังไม่มี การตั้งคณะกรรมการร่วมเลย หากบัญญัติไว้ช่วงแรกจะกลายเป็นว่า เมื่อแจ้งสำนวนไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบแล้ว เพื่อจะให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วม แต่หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นด้วยกับที่อัยการสูงสุด การแจ้งดังกล่าวจะกลายเป็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถที่จะไปคดีฟ้องเองได้ ดังนั้น ควรให้มีกรณีเพียงกรณีเดียวที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองได้ คือ มีการตั้งคณะกรรมการร่วมและหาข้อยุติไม่ได้เท่านั้น โดยเบื้องต้นควรตัดคำว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เห็นชอบกับข้อไม่สมบูรณ์ของอัยการสูงสุด” แต่ควรใช้คำว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมไม่อาจหาข้อยุติได้”

(๘) ถ้อยคำในวรรคสาม ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาข้อไม่สมบูรณ์แล้ว หากเห็นชอบไม่ควรมีบทบัญญัติในวรรคสาม เพราะคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาแล้วว่า หากไม่เห็นชอบกับข้อไม่สมบูรณ์ ต้องตั้งคณะกรรมการร่วมเลย

(๙) ความในวรรคสองเป็นกรณีที่แจ้งข้อไม่สมบูรณ์แล้ว วรรคถัดไปจะบัญญัติ ในกรณีที่ดำเนินการเมื่อมีการแจ้งข้อไม่สมบูรณ์แล้ว โดยมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกับอัยการ สูงสุดเลย โดยตัดความในวรรคสาม และใช้ถ้อยคำว่า “ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการร่วม” โดยจะบัญญัติไว้ในวรรคสองก็ได้

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(๑) ประเด็นข้อไม่สมบูรณ์ควรระบุประเด็นใดบ้างที่เป็นข้อไม่สมบูรณ์ของสำนวน โดยหากอัยการสูงสุดเห็นว่า สำนวนมีข้อไม่สมบูรณ์จำเป็นจะต้องเพิ่มเติม ควรแจ้งว่าไม่สมบูรณ์ ในประเด็นใดในคราวเดียวกัน และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประเด็นข้อไม่สมบูรณ์แล้ว สามารถ กำหนดได้ว่า ต้องไต่สวนในประเด็นใดเพิ่มเติมตามที่อัยการสูงสุดเสนอให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน

(๒) ตามกฎหมายเดิมที่บัญญัติไว้ในลักษณะที่หากตกลงกันไม่ได้ คำว่า “ตกลงกัน ไม่ได้” หมายความว่า องค์กรกับองค์กรตกลงกันไม่ได้ ซึ่งเข้าใจได้ว่า เจตนารมณ์ของ กรธ. ที่บัญญัติไว้เช่นนี้ เพื่อให้มีการลงคะแนน กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น เคยมีการตั้งคณะทำงานร่วมฝ่ายละ ๖ คน ในสมัยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.) ซึ่ง คตส. ใช้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นกรณีที่มีผู้แทนสำนักงานอัยการร่วมเป็นคณะทำงาน ๖ คน ปรากฏผลว่า ๕ คนเห็นควรให้มีคำสั่ง ฟ้องร่วมกับ คตส. แต่มีพนักงานอัยการ ๑ คน ให้ความเห็นว่าไม่สั่งฟ้อง และต้องมีกระบวนการ สอบถามกลับไปยังรองอัยการสูงสุดทำหน้าที่แทนอัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุดดังกล่าวมีความ เห็นว่าไม่สั่งฟ้อง จึงต้องกลับคำสั่ง และถือว่าตกลงกันไม่ได้

จากกรณีศึกษาดังกล่าวเข้าใจได้ว่า ดุลพินิจสำหรับกรณีดังกล่าวควรเป็นดุลพินิจ ของคณะทำงาน หรือแม้กระทั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะมีความเห็นไม่ตรงกันได้ เช่น กรณีศึกษา : คณะกรรมการร่วม ๖ คน มีกรรมการร่วม ๓ คนเห็นว่า “สมบูรณ์” แต่กรรมการร่วมอีก ๓ คน เห็นว่า “ไม่สมบูรณ์” ส่วนผู้แทนอัยการสูงสุดเห็นว่า “ไม่สมบูรณ์” คะแนนเสียงจะกลายเป็น ๔ คน เพราะคะแนนเสียงข้างมากย่อมต้องเป็นแบบนั้น แต่ถ้าหากไม่นับคะแนนเสียงในรูปแบบ ดังกล่าวจะกลายเป็นประเด็นองค์กรกับองค์กร ซึ่งมีลักษณะของการทำงาน ไม่ใช่เป็นลักษณะ การวินิจฉัยขององค์กร เป็นการวินิจฉัยของตัวบุคคลในรูปของคณะทำงาน

(๓) โดยหลักการของการตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หากเป็นกรณีวิธีการดำเนินคดีอาญา พนักงานอัยการ มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ เมื่อเป็นกรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ และมีการตั้งคณะทำงานร่วมกันให้มาตกลงกันแล้ว หากตกลงกันไม่ได้ ย่อมหมายความว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเอง แต่หากตกลงกันได้อัยการสูงสุดต้องฟ้องคดี

ให้ ซึ่งเป็นหลักการแล้ว เพราะมีข้อตกลงประมาณว่า มีการหารือร่วมกันก่อน และผลของการหารือย้อนกลับไปสู่การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และนำเสนอไปยังอัยการสูงสุดที่จะพิจารณากันอีกชั้นหนึ่ง โดยถือหลักว่า “ต้องฟ้องคดี”

กรณีศึกษา หากที่ประชุมร่วมกันตกลงกันได้ อัยการสูงสุดต้องฟ้องเป็นการบังคับด้วยเสียงข้างมาก ไม่ใช่ว่าการประชุมดังกล่าวผู้แทนอัยการสูงสุดไม่มาประชุม ๖ คน และมีผู้แทนอัยการสูงสุดมา ๓ คน แล้วคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเร่งรีบลงคะแนน ซึ่งต้องมีกรรมการฝ่ายละเท่ากันเข้าประชุมก่อน

(๔) มีข้อสงสัยในกรณีที่ไม้อาจหาข้อยุติได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง และต้องฟ้องภายในอายุความ “แต่ต้องไม่ช้ากว่า ๙๐ วัน” กำหนดระยะเวลาไม่ช้ากว่า ๙๐ วันดังกล่าว บังคับว่า ต้องภายในอายุความด้วย และต้องไม่ช้ากว่า ๙๐ วันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

กรณีศึกษา หากเกิดกรณีที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติม เช่น รวบรวมเอกสารไม่แล้วเสร็จ และเกินกว่า ๙๐ วัน อำนาจฟ้องจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ เพราะร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กรธ. บัญญัติไว้เป็นการจำกัดอำนาจฟ้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากไม่สามารถดำเนินการฟ้องได้ภายใน ๙๐ วัน ถึงแม้จะอยู่ในอายุความ อำนาจฟ้องจะยังคงมีหรือไม่ และผู้ถูกกล่าวหาจะสามารถโต้แย้งได้หรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการอย่างไร ดังนั้นข้อพิจารณา คือ ระยะเวลา ๙๐ วันดังกล่าว เป็นบทบังคับหรือมาตรการเร่งรัด

(๕) ความในมาตรา ๗๗ วรรคสอง มีประเด็นเกี่ยวกับสำนวนการไต่สวนว่ามีข้อไม่สมบูรณ์ ส่วนความในวรรคสามเป็นกรณีข้อไม่สมบูรณ์ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนเพิ่มเติม และความในวรรคสี่เป็นกรณีข้อไม่สมบูรณ์อันเกี่ยวกับปัญหาฐานความผิดหรือปัญหาว่าเป็นการกระทำความผิด ซึ่งสามารถแยกความไม่สมบูรณ์ออกได้เป็น ๒ ประการ ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับสำนักงาน ป.ป.ช.

(๖) กรณีที่อัยการจะตั้งข้อไม่สมบูรณ์จะมีเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น หากเทียบกับจำนวนแล้วมีไม่มาก ส่วนใหญ่อัยการสูงสุดจะดำเนินการฟ้องคดีให้ โดยจะตั้งข้อไม่สมบูรณ์มาเฉพาะบางเรื่อง

(๗) เมื่อมีการตั้งข้อไม่สมบูรณ์มายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีการตั้งคณะทำงานเพื่อปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางคดีอาจยอมกันได้หรือตกลงกันได้ แต่หากคณะกรรมการมีการสร้างขึ้นตอนตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมาว่าให้ไปไต่สวนเพิ่มเติม โดยไม่มีการที่จะส่งหนังสือมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมแจ้งว่า การไต่สวนสมบูรณ์แล้ว และหากอัยการสูงสุดไม่เห็นชอบด้วยอาจเกิดปัญหาดังกล่าว โดยหากดำเนินการตามกฎหมายเดิมจะไม่เกิดปัญหา และปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. กับอัยการสูงสุดมีการประชุมประสานงานกันตลอด

(๘) ความในวรรคสอง “ข้อไม่สมบูรณ์” ต้องพิจารณาความในวรรคสองกับวรรคสี่ ข้อไม่สมบูรณ์ที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปสอบสวนเพิ่มเติมดังกล่าว เป็นข้อไม่สมบูรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับฐานความผิด เป็นข้อที่ไม่สมบูรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ เป็น

ข้อที่ไม่สมบูรณ์ที่ไม่เกี่ยวกับการฟ้องบุคคล เพราะข้อไม่สมบูรณ์จะต้องเกี่ยวกับเรื่องฐานความผิด ต้องเกี่ยวกับเรื่องการกระทำความผิดว่า “เป็นความผิดหรือไม่” จะเกี่ยวกับบุคคลใดหรือไม่

เมื่อพิจารณาคำว่า “ข้อไม่สมบูรณ์” หากไม่กำหนดว่า “ข้อไม่สมบูรณ์” คืออะไร แล้วจะไปสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใดส่วนเพิ่มเติม ทั้งนี้ ฐานความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มาแยกจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานอัยการมีอำนาจที่จะสั่งพนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติมได้ แต่ฐานความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่การปฏิบัติงานมีรูปแบบเป็นคณะบุคคล คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มาจากบุคคลระดับสูง ดังนั้น กระบวนการดังกล่าวต้องส่งไปยังอัยการสูงสุด ไม่ใช่พนักงานอัยการ และการฟ้องคดีก็ต้องฟ้องต่อศาลฎีกา ซึ่งเป็นกระบวนการที่แตกต่างกัน ดังนั้น กระบวนการตามกฎหมายเดิมจึงเหมาะสมและถูกต้องแล้ว

(๙) การมอบอำนาจตามมาตรา ๓๓ ควรมีการมอบอำนาจเฉพาะบางอนุมาตรา เพราะความใน (๔) ไม่ควรมีการมอบอำนาจ เพราะมีบทกำหนดโทษ ทั้งนี้ การมอบอำนาจควรมอบแต่เฉพาะความใน (๑) และ (๒) ส่วนความใน (๓) เป็นเรื่องการขอให้ศาลออกหมาย อีกทั้งความใน (๕) มีอำนาจในการจ้างที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สิน

(๑๐) การตั้งคณะกรรมการร่วมจะเป็นการดำเนินการที่ขาดจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด จึงเป็นเรื่องของอำนาจของคณะกรรมการร่วมระหว่างอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สำนวนสมบูรณ์ จึงต้องใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เช่นกัน การจำกัดอำนาจตามมาตรา ๓๓ เพียงเฉพาะบางอนุมาตราอาจไม่สามารถหาข้อมูลได้ โดยควรพิจารณาจากความจำเป็น

(๑๑) หากมีการไต่สวนเพิ่มเติมสำนวนต้องย้อนกลับไปสู่การพิจารณาของอัยการสูงสุดอีกครั้ง ข้อเท็จจริง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องทำสำนวนสมบูรณ์แล้ว ต่อมาอัยการสูงสุดจะตั้งข้อไม่สมบูรณ์มายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน หากตกลงกันไม่ได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีเอง จะย้อนกลับไปไต่สวนเพิ่มเติมอีกไม่ได้ ทั้งนี้ ในส่วนของการดำเนินการในชั้นศาลเป็นเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาล หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยอมรับว่า ต้องมีการไต่สวนเพิ่มเติม เท่ากับยอมรับว่าข้อไม่สมบูรณ์ของอัยการสูงสุดถูกต้อง ดังนั้น การไต่สวนเพิ่มเติมต้องไม่มี

(๑๒) มีถ้อยคำที่บัญญัติไม่เหมือนกัน กล่าวคือ มีการบัญญัติถึง “คณะกรรมการร่วม” แต่ความในวรรคสี่ใช้คำว่า “คณะกรรมการพิจารณาร่วมกัน” และถ้อยคำตอนท้ายของวรรคสี่ใช้ว่า “คณะกรรมการร่วมกัน” ความในวรรคห้าใช้คำว่า “คณะกรรมการร่วมกัน” ดังนั้น จึงควรตรวจพิจารณาและทบทวนอีกครั้ง ซึ่งตามความเข้าใจควรใช้คำว่า “คณะกรรมการร่วม”

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทน กรธ. ได้เสนอความเห็นว่

(๑) ตามมติที่ประชุมประเด็นที่ กรธ. ต้องการกำหนดให้เกิดความชัดเจนว่าความเห็นในเรื่องข้อไม่สมบูรณ์จะเป็นประเด็นข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการร่วมของ

ทั้ง ๒ ฝ่าย เมื่อคณะกรรมการร่วมพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นปัญหาในประเด็นใดต้องมีมติเสียงข้างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการและการปฏิบัติงานร่วมกันมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

(๒) การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ อยู่บนบรรทัดฐานว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการไต่สวนและจัดทำสำนวนมาดีแล้ว และควรไม่มีเหตุที่จะต้องไปดำเนินการใด ๆ เพิ่มเติม เพราะหากอัยการสูงสุดมีความเห็นต่างแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีเอง

(๓) กรณีตัวอย่างคดีไร่ส้ม มีการขอให้สอบเพิ่มเติมอีก ๑๑๑ ประเด็น ในชั้นการพิจารณาของ กรธ. ได้หยิบยกกรณีดังกล่าวมาหารือด้วย จึงเป็นต้นเหตุให้นำมาสู่การแยกกรณีของข้อไม่สมบูรณ์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ซึ่งหากบัญญัติบทเร้งรัดให้อัยการสูงสุดฟ้องคดี อาจจะมีความยากลำบากในเรื่องของความรอบคอบหรือไม่รอบคอบ ความยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรมเกิดขึ้นได้ เพราะอัยการสูงสุดจะพบแง่มุมทางด้านกฎหมายที่จะต้องรับฟัง

ดังนั้น หากตัดประเด็นระบบของอัยการสูงสุดแล้ววางระบบให้มีการแยกประเด็นไปตามเหตุของข้อไม่สมบูรณ์ดังกล่าว การยกเหตุผลของแต่ละฝ่ายขึ้นมาเพื่อที่จะหนุนเหนี่ยว หรือเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ใดโดยอ้างให้สอบพยานเพิ่ม หรือกำหนดประเด็นเพิ่มเติมไปเรื่อย ๆ ย่อมเป็นไปได้แล้ว เพราะมีความชัดเจนขึ้นแล้วว่า ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งวิเคราะห์ไปในเรื่องฐานความผิด หรือพบข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมาย ประเด็นเหล่านี้จะถูกระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นกรอบในการทำงาน

(๔) การดำเนินการตามรูปแบบของกฎหมายเดิม อาจมีความล่าช้าและไม่แน่นอน คือ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นชอบจะเป็นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา กรธ. จึงบัญญัติรูปแบบดังกล่าวขึ้น โดยมีได้เปลี่ยนหลักการ เพียงแต่วางกระบวนการให้ชัดเจนบนฐานที่สำคัญ คือ เคารพในความเชี่ยวชาญของอัยการสูงสุดในฐานะของนายแผ่นดิน และเคารพในความเป็นมืออาชีพของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ทำสำนวนการไต่สวนมา โดยต้องหาความพอดีของทั้ง ๒ ฝ่าย

ในการนี้ หากนำเหตุของความไม่ไว้วางใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาเป็นตัวกำหนดเพื่อจะวางน้ำหนักไปทางใดทางหนึ่งอาจจะเกิดปัญหา จึงกำหนดเงื่อนไขสำหรับทั้ง ๒ ฝ่าย โดยใช้เหตุของข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่บางครั้งอาจนำไปสู่ความเห็นแย้ง ซึ่งต้องมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน รวมถึงกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ด้วย

(๕) หากพิจารณาร่างมาตรา ๗๗ วรรคสอง ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่า สำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารือกัน ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งหมายความว่า กระบวนการ (Process) ของการหารือกันจะเกิดขึ้นและอาจจบประเด็นไป

แต่ความในวรรคสาม หมายความว่า ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสอง เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติม คือ ผลจากการหารือร่วมกันจะนำมาสู่ประเด็นการหารือมิใช่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะขอให้ไต่สวนเพิ่มมาอีก ๑๑๐ ประเด็น โดยไม่มีที่มาและสาเหตุ ซึ่งอาจเป็นเพียงปัญหาเรื่องฐานความผิด ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปรากฏในร่างมาตรา ๗๗ อยู่แล้ว

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามมาตรา ๗๗ วรรคสี่ ระยะเวลา ๙๐ วันดังกล่าว ในเบื้องต้นถ้อยคำมีลักษณะของการใช้ถ้อยคำที่จะตีความว่า “เป็นบทบังคับ”

ในการนี้ เมื่อพิจารณามาตรา ๗๗ ทั้งมาตรา ความในวรรคเก้า จะบัญญัติว่าการฟ้องคดีเมื่อล่วงเลยระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้ ย่อมกระทำได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ ซึ่งหากพิจารณาประกอบกันทั้ง ๒ วรรค จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำของวรรคสี่ที่บัญญัติว่าต้องไม่ช้ากว่า ๙๐ วัน ในกรณีการหาข้อยุติไม่ได้ เป็นเพียงแค่ระยะเวลาเร่งรัดเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีการตรวจสอบเพื่อหาผู้รับผิดชอบในกรณีที่มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่กรณีพ้นระยะเวลาดังกล่าวด้วย

(๒) ความในมาตรา ๗๗ ในเบื้องต้น กรธ. ไม่ได้ตัดหลักการของกฎหมายเดิมในมาตรา ๙๗ แต่เป็นการปรับปรุงหลักการให้ชัดเจนขึ้น โดยแยกคดีว่า กรณีใดบ้างที่จะมีการตั้งคณะกรรมการร่วม ซึ่งจะกำหนดไว้ในวรรคสี่ และกรณีใดบ้างที่ควรให้เป็นดุลพินิจของอัยการสูงสุดที่จะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบหรือไต่สวนเพิ่มเติม เพื่อหาพยานหลักฐานสู่คดี

ในการนี้ ตามกฎหมายเดิมในทุกกรณีจะต้องมีการตั้งคณะกรรมการร่วมทั้งหมด ดังนั้น กรธ. จึงมีการกำหนดระยะเวลาไว้ พร้อมทั้งเหตุเฉพาะเจาะจงแต่ละกรณีว่า กรณีใดบ้างที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการร่วม เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า เรื่องใดที่จะต้องมีการตั้งคณะกรรมการร่วม ทั้งนี้ เพื่อจำกัดระยะเวลาในการดำเนินคดี และไม่ให้มีการถ่วงเวลาในการดำเนินการ

กรรมาธิการวิสามัญในฐานผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) มาตรา ๗๗ เป็นระยะเวลาบังคับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน บวกได้อีกไม่เกิน ๔๕ วัน ทั้งนี้ หากใช้ระยะเวลา ๙๐ วัน บวกอีก ๔๕ วันแล้วยังไม่สั่งฟ้อง จะมีผลเป็นการตัดอำนาจฟ้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงควรเป็นลักษณะของระยะเวลาเร่งรัดมากกว่า เพราะการดำเนินการที่ไม่ดำเนินการภายในระยะเวลา ๙๐ วัน บวกกับอีก ๔๕ วัน เป็นการดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ วิธีคิดดังกล่าวควรพิจารณาประกอบด้วยว่าการดำเนินการตั้งไต่สวนใช้ระยะเวลา ๑ ปีกว่า แต่จะมาตัดอำนาจฟ้องคดีเพียงเพราะดำเนินการฟ้องคดีไม่ทันระยะเวลา ๙๐ วัน บวกกับอีก ๔๕ วัน

(๒) การดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อขัดข้องบางประการ เพราะเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสำนวนย่อมเห็นว่า สำนวนมีความละเอียดสามารถฟ้องคดีได้ แต่ความในวรรคสามที่บัญญัติว่า หากมีความไม่สมบูรณ์ให้มีการไต่สวนเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจะไม่มีประเด็นที่จะต้องไต่สวนเพิ่มเติมอีก จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร จึงเป็นประเด็นคำถามว่า หากเป็นกรณีที่ไม่มีประเด็นที่จะต้องไต่สวนเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถแจ้งกลับไปยังอัยการสูงสุดได้หรือไม่ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ไต่สวนเพิ่มเติม การดำเนินการของอัยการสูงสุดจะเป็นอย่างไร หรืออัยการสูงสุดจะแจ้งว่า “ไม่สั่งฟ้อง” และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเอง

(๓) เรื่องความเห็นต่างย่อมเป็นเรื่องปกติ ดังนั้น ตามกฎหมายเดิมจึงกำหนดว่า หากมีข้อไม่สมบูรณ์จะต้องมีการหารือร่วมกัน ซึ่งเป้าหมาย คือ การหาข้อยุติให้ได้ เพื่อให้การสูงสุดสิ่งฟ้องคดี ทั้งนี้ กฎหมายเดิมกำหนดว่า หากตั้งข้อไม่สมบูรณ์จะมีการตั้งมาในครั้งเดียว และเมื่อมีการตั้งคณะทำงานร่วมแล้วมีการหารือร่วมกันแล้วเกิดความเห็นต่างจะจบได้ ซึ่งหากบัญญัติตามความในวรรคสามกรณีมีข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะโดยไม่มีการหารือร่วมกันยอมหาข้อยุติได้ยาก

(๔) ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน คือ ไม่มีกรอบระยะเวลากำหนดเพียงประเด็นเดียว ซึ่งหากกำหนดว่า ต้องมีคณะกรรมการร่วม และภายในกี่วันต้องหาข้อยุติให้ได้ หากเกินถือว่าหาข้อตกลงกันไม่ได้ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการส่งฟ้องเอง จะทำให้คดีรวดเร็วขึ้น แต่การกำหนดดังกล่าวเป็นการสร้างขั้นตอน ตัวอย่าง บางคดี ๕ ปี ยังไม่สามารถตกลงกันได้ เพราะคณะกรรมการร่วมประชุมปีละ ๑ ครั้ง และบางคดีประชุมไม่ได้ ๗ ปี เพราะประชุมปีละครั้งเหมือนกัน อันเนื่องมาจากช่วงเวลาที่ไม่ตรงกัน

ในการนี้ ร่างมาตรา ๗๗ ต้องการเพียงระยะเวลาที่จะให้คณะกรรมการร่วมกันได้ประสานงาน โดยลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเพียงอย่างเดียว และสั่งฟ้องคดีเลย โดยหากหารือกันไม่ได้ผลเป็นที่ยุติภายใน ๑๘๐ วัน ถือว่าคดีจบ

(๕) ความในวรรคสองเหมือนกับบัญญัติให้ไปหารือกันนอกรอบภายใน ๙๐ วัน ซึ่งอาจมีการสมยอมกันได้ จึงมีข้อเสนอให้ดำเนินการที่เป็นทางการ (Official) กล่าวคือ ต้องระบุข้อไม่สมบูรณ์อย่างเป็นทางการ มิฉะนั้นจะเป็นการเปิดช่องทางให้อัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปหารือกันนอกรอบ

(๖) อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๓ (๔) เป็นคำสั่งที่มีโทษทางอาญา และความ (๕) เป็นเรื่องจ้างที่ปรึกษา ดังนั้น อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ควรมีการมอบอำนาจดังกล่าว จึงควรบัญญัติไว้เพียงความใน (๑) (๒) และ (๓) เท่านั้น เพราะการดำเนินงานของคณะกรรมการร่วมมีเพียงการไต่สวนเพิ่มเติมที่อาจมีการเชิญบุคคลมาให้ถ้อยคำเท่านั้น

(๗) เห็นด้วยว่า หากพบข้อไม่สมบูรณ์ให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วม เพราะตามกฎหมายเดิม หากพบข้อไม่สมบูรณ์จะตั้งคณะทำงานเลย เพื่อไม่ให้เสียเวลา โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ต้องมาพิจารณาอีก

ดังนั้น หากอัยการสูงสุดตั้งข้อไม่สมบูรณ์มา ให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วม โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ต้องพิจารณาซ้ำอีก โดยมีเจตนารมณ์ คือ ต้องการหาข้อยุติให้ได้ และหากไม่สามารถหาข้อยุติได้จริง ๆ จึงดำเนินการฟ้องเอง

(๘) หากบัญญัติตามกฎหมายเดิมในมาตรา ๙๗ จะบัญญัติให้กรณีอัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงข้อไม่สมบูรณ์ จะดำเนินการต่อไปโดยให้ระบุข้อไม่สมบูรณ์มาให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานร่วมเลย และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน

กรรมวิธีการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้เสนอความเห็นว่

(๑) ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อเสนอดังกล่าว ขอยืนยันหลักการที่เสนอมาซึ่งที่ประชุม ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวเป็นไปตามกรอบหลักการของกฎหมายเดิม กล่าวคือ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนไปแล้ว หากเห็นว่าข้อไม่สมบูรณ์ก็แจ้งข้อไม่สมบูรณ์มายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. และต้องมีการตั้งคณะทำงานร่วมกันเช่นเดิม

(๒) ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องข้อไม่สมบูรณ์เป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน ดังนั้น ควรมีการหารือร่วมกันให้ตกผลึกก่อนว่า ข้อไม่สมบูรณ์คืออะไร และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยอมรับได้หรือไม่ เพราะหลักการตามกฎหมายเดิมจะต้องมีการตั้งคณะทำงานร่วมมาพิจารณาข้อไม่สมบูรณ์ทั้งหมด แล้วนำมาพิจารณาแยกประเด็น ประเด็นใดคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการได้ก็จะดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมตามที่มีหารือกัน แต่ประเด็นใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าสมบูรณ์แล้ว แต่อัยการสูงสุดยังเห็นว่าต้องมีการไต่สวนเพิ่มเติม จึงเกิดเป็นข้อขัดแย้งกัน และข้อไม่สมบูรณ์ที่เกี่ยวกับฐานความผิดหรือมีปัญหาว่มีความผิดหรือไม่ย่อมเชื่อมโยงกับข้อไม่สมบูรณ์ เพราะจะเป็นการชี้ให้เห็นว่า หากไม่ไต่สวนเพิ่มเติมผู้ถูกกล่าวหาจะไม่มีความผิด ดังนั้น ผู้ใดจะเป็นผู้วินิจฉัยว่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความผิดหรือไม่ เพราะตามหลักการในกฎหมายเดิมจะตั้งคณะทำงานร่วมตั้งแต่ต้นเพื่อคลี่คลายปัญหานี้

(๓) หากพิจารณากรอบขั้นตอน ซึ่งเป็นการเพิ่มขั้นตอนการทำงานก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการตั้งคณะทำงานข้อไม่สมบูรณ์ ดังนั้น จึงเป็นการสร้างกรอบเวลาเพิ่ม โดยหากมีการตั้งคณะทำงานหารือตั้งแต่ต้นก็จะจบขั้นตอน ลดการประชุมได้ถึง ๓ - ๔ นัด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า มีบางขั้นตอนที่ยังใช้ดุลพินิจ ซึ่งอาจจะยังไม่สอดคล้องกัน

(๔) การดำเนินการตามร่างมาตรา ๗๗ เป็นประเด็นที่อัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาร่วมกันเป็นคณะกรรมการร่วมเพื่อจะให้มีกลไกในการหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม หากคณะกรรมการร่วมเห็นว่า ต้องแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้ได้สำนวนที่สมบูรณ์ จึงควรมีอำนาจเหมือนกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกทั้งการปฏิบัติงานของคณะกรรมการร่วมมีผู้แทนของทั้ง ๒ ฝ่ายควบคุมดูแลอยู่

(๕) บางกรณีอาจมีประเด็นที่ต้องทำให้สำนวนมีความสมบูรณ์เพิ่มเติม กล่าวคือ ควรมีการดำเนินการย้อนกลับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้สำนวนมีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนที่จะส่งฟ้อง

ฝ่ายเลขานุการได้ตั้งข้อสังเกตว่ กรณีให้นำความในมาตรา ๓๓ มาบังคับใช้ คณะกรรมการวิสามัญมีความประสงค์จะใช้ทั้งมาตราหรือใช้เฉพาะบางอนุมาตรา เพราะที่ประชุมเคยตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในมาตรา ๓๓ ควรมีการมอบอำนาจเฉพาะบางอนุมาตราเท่านั้น

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๗๖ ไว้แล้วให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อยังไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดเนินการเพิ่มเติมหรือหรือข้อพอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทบทวนโดยระบุข้อไม่สมบูรณ์ให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในกรณีนี้ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการร่วมฝ่ายละไม่เกินห้าคนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ รวมทั้งดำเนินการอื่นใดให้สำนวนการไต่สวนครบถ้วนสมบูรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อไป ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการร่วมมีอำนาจตามมาตรา ๓๓ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ด้วย

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ที่สมควรสองเป็นสิ่งที่ต้องดเนินการไต่สวนเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดเนินการตามข้อเสนอนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าควรกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ หรือควรฟ้องบุคคลใดบ้าง ให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิเศษร่วมกันฝ่ายละห้าคนภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ แต่ต้องไม่ช้ากว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ให้สำนักงานอำนวยการความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมกันตามวรรคสี่สอง และให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เลขานุการด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มิให้นับรวมระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่สองด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา นี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเมื่ออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขยายเวลาแล้วให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ ในการปฏิบัติหน้าที่และการขยายระยะเวลาต้องคำนึงถึงอายุความในการดำเนินคดีประกอบด้วย

การฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรานี้อยู่มกระทำได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ แต่ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอัยการ อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการสอบสวน หากปรากฏว่าการไม่ปฏิบัติภายในระยะเวลาดังกล่าวเกิดจากการจงใจ ปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใด ให้ดำเนินการเพื่อลงโทษผู้นั้นต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรดำเนินคดีฟ้องคดีตามวรรคสี่ แต่ไม่ได้ยื่นฟ้องภายในกำหนดอายุความหรือกำหนดเวลาดำเนินคดีหรือคดีที่ชกษยตามวรรคแปดให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผ่าพ้นมาตรานี้ทงสิทธิสรรมอย่างร้วยแรง”

ทั้งนี้ ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริการ และนายภัทระ คำพิทักษ์ ขอสงวนความเห็น เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๗๖ ไว้แล้วให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ที่จำเป็นต้องดำเนินการเพิ่มเติมหรือหารือกัน ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์ตามวรรคสองเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของอัยการสูงสุดให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ข้อไม่สมบูรณ์เป็นปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิด หรือเป็นปัญหาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ หรือควรฟ้องบุคคลใดบ้างให้อัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันฝ่ายละไม่เกินห้าคนภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง เมื่อคณะกรรมการร่วมกันดังกล่าววินิจฉัยด้วยเสียงข้างมากเป็นประการใด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดดำเนินการไปตามนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการร่วมกันไม่อาจหาข้อยุติได้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะยื่นฟ้องคดีเองก็ได้ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดี คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ แต่ต้องไม่ช้ากว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่หาข้อยุติไม่ได้

ให้สำนักงานอำนวยการความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการร่วมกันตามวรรคสี่ และให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทำหน้าที่เลขานุการด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเอง ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง มิให้นับรวมระยะเวลาที่ต้องดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่ด้วย

ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรานี้ ในกรณีมีเหตุอันจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายออกไปก็ได้แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่กำหนดไว้ และเมื่ออัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขยายเวลาแล้วให้แจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ ในการปฏิบัติหน้าที่และการขยายระยะเวลาต้องคำนึงถึงอายุความในการดำเนินคดีประกอบด้วย

การฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรานี้ย่อมกระทำไม่ได้ถ้าได้ฟ้องภายในอายุความ แต่ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการอัยการ อัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ต้องดำเนินการสอบสวน หากปรากฏว่าการไม่ปฏิบัติภายในระยะเวลาดังกล่าวเกิดจากการจงใจ ปล่อยปละละเลย หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใด ให้ดำเนินการเพื่อยุติโทษผู้นั้นต่อไปโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรดำเนินการฟ้องคดีตามวรรคสี่ แต่ไม่ได้ยื่นฟ้องภายในกำหนดอายุความหรือกำหนดเวลาตามวรรคสี่หรือตามที่ขยายตามวรรคแปด ให้ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

มาตรา ๗๘

มีการแก้ไข

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๗ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับตัวมา หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัด โดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร ให้ศาลประทับรับฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๑๕ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นความผิดคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้

ในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงพร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในวันยื่นฟ้องหรือวันนัดพิจารณาครั้งแรก แล้วแต่กรณี เมื่อจำเลยมาศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้ว ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป และอ่านกับอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง ถ้าจำเลยให้การหรือไม่ยอมให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน

มาตรา ๒๘ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วย หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช. (แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง)

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับได้

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) การขอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นหลักการเดียวกับความในมาตรา ๓๘ การดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

ในการนี้ การออกหมายจับจะเป็นการปฏิบัติตามหลักทั่วไปว่า ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจที่จะยื่นคำร้องให้ออกหมายจับได้นอกเหนือจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ต่างกัน เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในวันฟ้องไม่ต้องมีตัวผู้ถูกกล่าวหาได้ แต่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในวันฟ้องต้องมีตัวจำเลย

(๓) ตามร่างมาตรา ๗๘ ถูกนำไปใช้บังคับกับทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้ง ๒ กรณี และเมื่อพิจารณาแล้ว ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจทั้งอัยการและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ในส่วนของอัยการสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการสามารถมอบอำนาจให้พนักงานอัยการได้อยู่แล้ว แต่ในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถมอบอำนาจได้ จึงขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น “คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย” อย่างไรก็ตาม ในส่วนของอัยการสูงสุดซึ่งมีสำนวนอยู่แล้ว หากไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา อัยการสูงสุดสามารถมอบหมายผู้ใดขอออกหมายจับได้

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีอัยการสูงสุดเป็นผู้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาเพื่อฟ้องคดี การที่จะได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น จึงเป็นกรณีเฉพาะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อย่างเดียวที่จะออกหมายจับ

(๒) ในทางปฏิบัติไม่ว่าคดีธรรมดาหรือคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อัยการสูงสุดไม่เคยยื่นขอต่อศาลให้ออกหมายจับ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีการประกันตัวในชั้นพนักงานอัยการก็ตาม เมื่อจะดำเนินการฟ้องคดีแล้วไม่มารายงานตัวต่อพนักงานอัยการ จะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการสอบสวน

(๓) การออกหมายจับ คือ กรณีที่มีหมายจับอัยการสูงสุดแถลงว่า มีหมายจับหรือแสดงหมายจับต่อศาล เพื่อให้ศาลรับฟ้อง แต่ไม่ใช่กรณีที่อัยการสูงสุดจะต้องเป็นผู้ออกหมายจับเอง เพราะหากต้องออกหมายจับเองจะมีปัญหากรณีที่ว่า เมื่อจับผู้ถูกกล่าวหามาแล้วจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป รวมทั้งหากเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการออกหมายจับ หากจับได้แล้วต้องส่งตัวไปที่อัยการสูงสุด เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องต่อศาลตามกระบวนการดังกล่าวนี้ จะดำเนินการต่อไปอย่างไร ดังนั้น กระบวนการขอให้ออกหมายจับตามมาตรา ๗๘ ควรตัดออก

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) กรณีการปล่อยชั่วคราว หรืออาจจะมีประเด็นใดหรือไม่ที่จะให้ตัวผู้ถูกกล่าวหาไปอยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุด เปรียบเทียบกับกรณีการส่งตัวจากพนักงานสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งตัวผู้ถูกกล่าวหาจะอยู่ในความดูแลของพนักงานอัยการ (มีการส่งตัว ส่งสำนวน)

ทั้งนี้ หากกรณีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เคยมีการส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ ส่งเพียงสำนวนอย่างเดียว ย่อมไม่มีประเด็นเกี่ยวกับพนักงานอัยการ กฎหมายเดิมมีการบัญญัติไว้ในกระบวนการใดหรือไม่

(๒) กรณีการออกหมายจับต้องพิจารณาความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในกรณีที่ศาลจะประทับรับฟ้องโดยไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหาจะบัญญัติไว้ หากอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แสดงให้ศาลเห็นได้ว่า ได้มีการออกหมายจับไว้แล้วจะขอให้ศาลรับฟ้องโดยไม่มีตัวได้

(๓) อำนาจในการขอออกหมายจับของอัยการสูงสุดบัญญัติไว้มีความเหมาะสม เพราะมีโอกาสดังจะต้องใช้ ทั้งนี้ ในส่วนของการมอบอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการออกหมายจับควรบัญญัติไว้ให้ชัดเจน

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ โดยในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหา มาศาลในวันฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่า ได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้ตัวมา หรือเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลเกิดจากการประวิงคดี หรือไม่มาศาลตามนัด โดยไม่มีเหตุอันควร ให้ศาลประทับรับฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาต่อหน้าศาล

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๘ วรรคสอง เป็นดังนี้

“ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุต่อศาล อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายจับได้”

มาตรา ๗๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๘ ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้วถ้าอัยการสูงสุดเห็นควรอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาต่อไปให้ดำเนินการได้

กรณีที่อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบการพิจารณาด้วย

ในคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ การจะอุทธรณ์หรือไม่ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๙๓ เมื่อศาลที่มีเขตอำนาจพิพากษาในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ตามสำนวนที่ได้รับจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ถ้าอัยการสูงสุดจะไม่อุทธรณ์หรือฎีกาให้อัยการสูงสุดหารือกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ในกรณีที่มีความเห็นต่างกันและไม่อาจหาข้อยุติได้ให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ และชี้แจงเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

เมื่ออัยการสูงสุดฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งแล้ว จะถอนฟ้องมิได้ เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมสมควรถอนฟ้องตามที่ขอ

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช. (ความในวรรคสอง)

กรณีให้อัยการสูงสุดเห็นควรไม่อุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบและระดับฟังความคิดเห็นของก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกอบด้วยบรรพิตบรรณด้วยมีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์ได้

ประเด็นอภิปราย

ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริหาร ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

การดำเนินงานตามร่างมาตรา ๗๙ มีข้อที่ขัดข้องหลายประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เป็นคู่ความตั้งแต่ต้น แม้จะเป็นผู้รู้เรื่องในคดีทั้งหมด แต่เป็นเพียงส่วนเดียว เพราะอีกส่วนหนึ่งในเรื่องของการอุทธรณ์หรือฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะบัญญัติว่า “ต้องเป็นคู่ความ” เท่านั้นจึงจะอุทธรณ์ได้ ดังนั้น หากบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ จะกลายเป็นกรณีที่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ หากจะอ้างว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นข้อยกเว้นของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอาจไม่ถูกต้อง เพราะในทางปฏิบัติหรือในทางคดีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้เข้ามาเป็นโจทก์ในคดีแต่ต้น แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมาอุทธรณ์หรือฎีกาเอง ซึ่งความในวรรคสองที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวอาจขัดกับหลักการในส่วนนี้

ประการที่สอง ตามร่างมาตรา ๗๙ เป็นเรื่องการอุทธรณ์ ฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ซึ่งไม่ใช่การใช้สิทธิตามมาตรา ๙๓ ที่จะมีการขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติม คือ กรณีที่มีการลงโทษตามคำฟ้องแล้ว ไม่สามารถที่จะอุทธรณ์หรือฎีกาได้เลย ในกรณีที่อัยการสูงสุดฟ้องคดีแล้ว แต่หากไม่เป็นไปตามฟ้อง สามารถใช้หลักการการรับฟังความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ได้บัญญัติเรื่องการอุทธรณ์หรือฎีกาไว้ หากคณะกรรมการวิสามัญจะบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการอุทธรณ์หรือฎีกาได้ แม้จะมีได้เป็นโจทก์มาตั้งแต่ต้น ย่อมสามารถแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองตามข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. ดังกล่าวข้างต้น

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะพิจารณามอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินคดี และให้มีอำนาจว่าความ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อสังเกตของคณะกรรมการศึกษาล่วงหน้า

(๑) ประเด็นระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด (มาตรา ๘๐) เกี่ยวกับการฟ้องคดีเอง โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ออกระเบียบเอง ควรมีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสม

(๒) ประเด็นการว่าความ (มาตรา ๘๐) ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ฟ้องเอง สำหรับกรณีที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี หรือได้สวน ยังไม่มีบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าวไว้ เพราะตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตัดเรื่องประเด็นอำนาจ “การว่าความ” ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ออก (ตัดมาตรา ๒๘/๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ออก) เนื่องจากยังไม่มี ความชัดเจนว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๘๐ สามารถว่าความได้หรือไม่ ดังนั้น จึงควรบัญญัติเพิ่มอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจ “ว่าความ” อย่างเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘/๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการการวิสามัญได้พิจารณาเพิ่มเติมประเด็นความในบททั่วไปแล้ว ดังนั้น การดำเนินการในส่วนของบทเฉพาะจึงไม่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติม

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒ ในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อให้มีการชดเชยค่าเสียหายต่อไป

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช. (เพิ่มความเป็นวรรคสาม)

การยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอนุมัติหรืออนุญาต หรือกระทำการใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ.....

(๑๒) ดำเนินการส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

..... ฯลฯ.....

มาตรา ๗๓/๑ กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นด้วยก็ได้

สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดใช้ค่าเสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป

มาตรา ๙๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ข้อกล่าวหาใดมีมูลความผิดตามมาตรา ๙๑ นอกจากดำเนินการตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๗ แล้วหากปรากฏข้อเท็จจริงในการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่ผู้ถูกกล่าวหาได้อนุมัติหรืออนุญาตนั้นด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๓ มาตรา ๙๔ และมาตรา ๙๕ มาใช้บังคับกับกรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์

เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จัดแจ้งรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือ เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและ ตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดี มอบหมายตามวรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้นำคำสั่งให้ทำการสอบสวนในกรณีที่ คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดี มอบหมายตามวรรคหนึ่งเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน โดยให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามวรรคหนึ่งสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน สิบห้าวันนับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่ง อธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินหรือ หนังสือรับรองการทำประโยชน์มา ให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหาย และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐาน ชัดแจ้งและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไข ให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาส คัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ประเด็นตามร่างมาตรา ๘๑ เป็นอำนาจตามกฎหมายเดิม มาตรา ๘๘ ประกอบกับมาตรา ๑๙ (๑๒) ที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพิกถอนสิทธิได้ด้วย อีกทั้งความใน มาตรา ๗๓/๑ ได้บัญญัติให้อำนาจศาลเพิกถอนสิทธิได้อยู่แล้ว ดังนั้น ตามร่างมาตรา ๘๒ ซึ่งหาก นำถ้อยคำตามกฎหมายเดิมมาบัญญัติไว้ในวรรคสามตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอจะมีความชัดเจน มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มอำนาจศาลตามวรรคหนึ่งให้สามารถเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่ออกไป โดยมีชอบด้วยกฎหมายได้ด้วย

(๒) คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. มิได้ใส่ใจเรื่องอำนาจศาลในการเพิกถอน แต่ใส่ใจเรื่องผลกระทบหรือการเยียวยาผู้สุจริตหรือผู้ได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริต

กรณีการเพิกถอนสิทธิเป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่งอยู่แล้วว่า “ผู้รับโอนย่อมไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน” และเป็นเรื่องที่บุคคลที่ได้รับทรัพย์สินมาโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง” แต่จะนำขึ้นอ้างในชั้นศาลได้เพียงใดนั้น ต้องพิจารณาว่ากฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิทธิทางศาลย่อมสามารถใช้ได้อยู่แล้วในการต่อสู้คดี ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะเป็นผลต่อเนื่องจากที่ศาลได้เพิกถอนสิทธิบางประการหรือเพิกถอนการโอน ทั้งนี้ หลังจากนั้นผู้รับโอนที่ถูกกระทบสิทธิสามารถใช้สิทธิทางศาลต่อไปได้ โดยกระบวนการทุกอย่างจะจบที่ศาลทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ศาลจะสั่งว่ากรณีของผู้ร้องสามารถฟังได้หรือไม่ โดยมีคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อไป

(๓) หากไม่บัญญัติเพิ่มความเป็นวรรคสาม การดำเนินการจะขึ้นอยู่กับศาลทางหนึ่งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. อีกทางหนึ่งว่า ศาลจะเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบได้เพียงใด ดังนั้น การบัญญัติถ้อยคำขยายให้ชัดเจนว่า “รวมถึงเพิกถอนสิทธิและสิทธิโดยมิชอบนั้นด้วย” ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวเป็นคำที่ต้องตีความว่า ศาลจะมีอำนาจเพิกถอนได้เพียงใด โดยในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้บัญญัติไว้ส่วนหนึ่งแล้วว่า ศาลมีอำนาจเพียงใด

(๔) ที่ผ่านมามีคดีการเพิกถอนราคากลางของยา และเป็นคำสั่งโดยมิชอบ และศาลมีคำพิพากษากล่าวถึง แต่ไม่ได้มีคำสั่งใด ๆ เนื่องจากเป็นคดีที่เกิดขึ้นก่อนที่จะแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๓/๑ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนั้นจึงควรมีบทบัญญัติเพื่อรองรับกับทางปฏิบัติของศาลไว้ด้วย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ตามที่ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบ หากมีการเพิ่มความเป็นวรรคสาม การยื่นฟ้องคำร้องตามวรรคหนึ่งให้หมายความถึงการเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้อนุมัติหรืออนุญาต หรือกระทำการใด ๆ โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นข้อพิจารณา คือ เหตุใดจึงไม่นำไปบัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

(๒) หากคณะกรรมการการวิสามัญไม่เพิ่มความเป็นวรรคสามตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ จะมีเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างไร

(๓) ที่ผ่านมาการดำเนินการในเรื่องการร้องขอต่อศาลให้มีการเพิกถอนการกระทำและเป็นการเพิกถอนเกี่ยวกับเรื่องผู้ทำเอกสารสิทธิกระทำความผิด เคยมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวหรือไม่

(๔) กฎหมายเดิมในมาตรา ๑๙ เป็นเรื่องเกี่ยวกับที่ดิน กรณีเจ้าหน้าที่ทุจริต ออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะขอให้มีการเพิกถอนเอกสารสิทธิ แต่ปรากฏว่า ไม่มีผู้ใดกล้าเพิกถอน เพราะเมื่อออกคำสั่งเพิกถอนแล้วอาจถูกฟ้องร้อง จึงได้บัญญัติอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๑๙ โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานดำเนินการร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอน กล่าวคือ ให้สิทธิกับหน่วยงานนั้นดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลเป็นผู้เพิกถอน แต่ข้อเท็จจริงของการดำเนินการดังกล่าว กลับยังไม่มีผู้ใดไปยื่นคำร้องขอต่อศาล และมักับเรื่องไว้ โดยตั้งกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยที่ดินดังกล่าวยังไม่ได้ถูกเพิกถอน จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหาดังกล่าว

ฝ่ายเลขานุการได้ตั้งข้อสังเกตว่า มีข้อห่วงใยของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ว่า การได้เอกสารสิทธิมาโดยสุจริตของบุคคล กรณีศึกษาเรื่องคอนโด ที่ดินที่ได้มาโดยมิชอบ และมีการสร้างคอนโด หากถูกเพิกถอนสิทธิดังกล่าวจะแก้ไขปัญหาต่อกรณีดังกล่าวอย่างไร

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ประเด็นปัญหาเรื่องที่ดินหลายคดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดว่า “การออกโฉนดไม่ชอบด้วยกฎหมาย” จากวันชี้มูลความผิดผ่านไป ๑๐ ปีกลับยังไม่มี การดำเนินการใด ๆ มีเพียงการตั้งคณะกรรมการร่วมตามมาตรา ๖๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน และยังไม่มีการดำเนินการเพิกถอนใด ๆ จึงทำให้ที่ดินแปลงที่มีปัญหาดังกล่าวถูกถ่ายโอนไปอีกหลายทอดจนกระทั่งถึงผู้สุจริต ซึ่งหากมีการเพิกถอนจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน ดังนั้น การเพิกถอนดังกล่าวควรดำเนินการด้วยความเร่งด่วน และการแก้ไขปัญหของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ แก้ไขเพิ่มเติมให้กรมที่ดินสามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีมติเพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๘๒ เป็นดังนี้

“การยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอนุมัติหรืออนุญาต หรือกระทำการใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วย”

มาตรา ๘๓

รอกการพิจารณา

มาตรา ๘๓ ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้
เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้หรือ
รับว่าจะให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยมิชอบ

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการ
กระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำ
ความผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการ
จำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๓)

(๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๓) หรือ (๔)

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ.....

(๔) ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

.....ฯลฯ.....

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่
บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริต
ต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ
ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็น
ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้
หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ
ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

มาตรา ๔๒ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามียุทธวิธีอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๘๓ ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิด **ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือสงไสยปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่ออำนาจอำนาจแห่งรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้** อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

..... ฯลฯ.....

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า

(๑) จากข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๘๓ และเที่ยงเคียงกับความในมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดฐานความผิดเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีมากกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังกล่าว

(๒) เนื่องจากฐานความผิดในเรื่องการให้สินบน โดยฐานความผิดดังกล่าวอาจไม่ได้มีกำหนดไว้ในฐานความผิดตามเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น โดยหลักการของร่างมาตรา ๘๓ มาตรานี้จะเป็นเรื่องการรับและส่งไปพร้อมกับประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาล ในมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

(๓) ความในมาตรา ๑๐ (๓) จะมีกำหนดเรื่องเขตอำนาจอีกกรณีหนึ่ง คือ คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) โดยเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดอาญา ตามความใน (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินแก่บุคคลตามความใน (๑) หรือ (๒)

เมื่อพิจารณาฐานของการกระทำความผิดตามความในมาตรา ๑๐ ประกอบกับความใน (๑) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว ตามร่างมาตรา ๘๓ เป็นฐานความผิดตามความใน (๑) ของมาตรา ๑๐ สำหรับความใน (๓) จะเป็นการเชื่อมโยงว่า ถ้ามีการให้สินบนจากฐานความผิดที่ได้กล่าวไว้แล้วใน (๑) จะสามารถฟ้องต่อศาลได้ แต่จะเป็นกรณีเฉพาะที่เป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลตาม (๑) คือ จะต้องมีการฟ้องคดีจากฐานหลักก่อนตามความใน (๑) จึงจะมีการให้สินบนตามความใน (๓)

(๔) หากคณะกรรมการวิสามัญบัญญัติคำว่า “ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” จะเห็นได้ว่า ความตอนท้ายฐานความผิดจะมีจำนวนมากกว่าเรื่องการให้สินบน และตามความใน (๓) ของมาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ อาจจะสามารถได้เฉพาะฐานการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ แต่หากบัญญัติคำว่า “ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” อาจมีประเด็นฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม และฐานอื่นด้วย

(๕) กรณีฐานความผิดเรื่องการให้สินบนบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ (๓) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งให้อำนาจศาลในการริบทรัพย์อยู่แล้วในมาตรา ๔๒ ซึ่งบัญญัติถ้อยคำในลักษณะเดียวกันกับร่างมาตรา ๘๓ คือ เป็นอำนาจศาลที่จะสามารถริบทรัพย์ได้ โดยบัญญัติว่า “การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม” จึงหมายถึงความผิดตามมาตรา ๑๐ (๓) ด้วย ดังนั้น จึงครอบคลุมแล้ว โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถที่จะร้องขอให้ศาลใช้อำนาจริบทรัพย์ในกรณีดังกล่าวได้

(๖) ข้อกังวลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีฐานส่งฟ้องในกรณีที่มีการให้สินบน ซึ่งข้อเท็จจริงตามร่างมาตรา ๒๘ (๔) จะใช้คำว่า “ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ดังนั้น จึงรวมถึงฐานการให้สินบนไว้แล้ว และคำตั้งต้นที่บัญญัติว่า “ไต่สวนเพื่อดำเนินคดี” การดำเนินคดีย่อมหมายความว่าความรวมถึง การยื่นคำร้องด้วย

กรรมวิธีการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ตามร่างที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ จะมีความผิดของ “ผู้ให้สินบน” ด้วย ซึ่งไม่ใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) หากมีการกำหนดฐานความผิดเพียงที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๓ การฟ้องคดีจะสามารถทำได้เฉพาะการกระทำความผิดกรณีทุจริตเท่านั้น แต่โดยหลักการแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า บุคคลใดที่ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ควรอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการได้ และควรอยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย

(๓) ตามข้อเสนอสื่อของสำนักงาน ป.ป.ช. อาจขอให้กลับมาใช้ถ้อยคำบางส่วนของร่างเดิม และเพิ่มเติมถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอ คือ “หรือฐานความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

(๔) เพื่อป้องกันปัญหาว่าไม่ครอบคลุมการกระทำความผิดทุกกรณี อาจเติมถ้อยคำหลังจากคำว่า “กฎหมาย” และเว้นวรรค “หรือฐานความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

(๕) คำว่า “บุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด” มีประเด็นว่า การกระทำความผิดต้องแยกกัน อาทิ การ “ให้” เป็นความผิดกรณีหนึ่ง แยกต่างหากจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ แต่ผู้ที่ได้รับเงินแล้วไปกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่เป็นอีกกรณีหนึ่งที่เป็น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งต้องแยกกัน ดังนั้น ข้อพิจารณา คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนสามารถถูกฟ้องคดีได้ แต่ผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้กลับไม่เข้าข่ายการกระทำความผิด เว้นแต่ไปช่วยเหลือหรือสนับสนุน เจ้าพนักงานของรัฐในการกระทำความผิด

(๖) ความในมาตรา ๑๐ (๓) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่บุคคลตามความใน (๑) และ (๒) โดยเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดอาญาตามความใน (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามความใน (๑) หรือ (๒) จะเป็นการแยกประเภท “ผู้ให้” แต่ไม่ได้บัญญัติถึง ผู้ร่วม หรือเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือสนับสนุน

(๓) หากคำว่า “หรือฐานความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” มีความหมายกว้างเกินไป ขอเสนอให้เพิ่มความหลังจากคำว่า “หรือกฎหมาย” โดยบัญญัติว่า “รวมทั้งผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด”

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตว่า

(๑) ข้อพิจารณาตามร่างมาตรา ๘๓ คือ เป็นที่มาของประเด็นเรื่องการรับทรัพย์สิน

(๒) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นอกเหนือจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อาจมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น อาทิ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ไม่ควรตัดฐานความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายออก

(๓) กรณีการเติมคำว่า “รวมทั้งผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด” หลังคำว่า “กฎหมาย” อาจจะไม่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยเนื้อหาในร่างมาตรา ๘๓ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ในการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ส่วนที่สอง ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับทรัพย์สินดังกล่าวได้

ส่วนที่สาม ข้อยกเว้นกรณีทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด โดยแบ่งได้ตามความใน (๑) ถึง (๔)

ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำดังกล่าวอาจพิจารณาเพิ่มความเป็นวรรคสองแทน เช่น “ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้..”

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) การบัญญัติคำว่า การกระทำความผิด “ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ยังไม่ชัดเจน อีกทั้งการบัญญัติกฎหมายต้องพิจารณาประกอบด้วยว่า กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แม้จะบัญญัติว่าเป็นความผิดหรือกำหนดฐานความผิดไว้ ต้องพิจารณาประกอบด้วยว่าอยู่ในเขตอำนาจของศาลหรือไม่ ซึ่งไม่ควรเกิดกรณีกำหนดไว้ว่าเป็นความผิด แต่ศาลไม่สามารถรับคดีไว้พิจารณาได้

(๒) การฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คณะกรรมการวิสามัญควรพิจารณาว่า คดีที่จะฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีฐานความผิดใดบ้าง ควรบัญญัติให้ครบ เพราะเป็นเงื่อนไขการฟ้องคดี

(๓) ข้อพิจารณา คือ หากไม่มีการแก้ไข คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถฟ้องผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ อันเนื่องมาจากการให้สินบนกับบุคคลดังกล่าวได้หรือไม่

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ข้อห่วงใยของสำนักงาน ป.ป.ช. คือ การฟ้องคดีโดยฐานความผิดที่จะนำไปสู่การริบทรัพย์สินต้องชัดเจน เพราะเกรงว่าจะไม่สามารถริบทรัพย์สินได้ ดังนั้น จึงขอคำยืนยันว่า อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินบุคคลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เชื่อว่า สามารถที่จะใช้หลักการของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้

อย่างไรก็ตาม กรณีเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตัวอย่าง คดีข้าว G2G คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องศาลให้ริบทรัพย์สินทั้งหมดในสำนวนเดียว

(๒) กรณีอำนาจในการดำเนินคดีเป็นไปตามร่างมาตรา ๒๘ (๔) แต่ประเด็นร่างมาตรา ๘๓ คือ ประเด็นการริบทรัพย์สิน ซึ่งหากพิจารณาร่างมาตรา ๘๓ จะมีเงื่อนไขว่า ในการริบทรัพย์สินต้องเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย โดยในส่วนของผู้ให้สินบนจะไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ แต่มีฐานความผิดเฉพาะ คือ การเป็นผู้ให้สินบน และหากกฎหมายมิได้บัญญัติให้ชัดเจน การริบทรัพย์สินย่อมไม่ครอบคลุมไปถึง “ผู้ให้สินบน” ดังกล่าว

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติรอการพิจารณาไว้ เนื่องจากมีข้อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมของสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๘๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๔ เพื่อประโยชน์ในการร้องขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองริบทรัพย์สินตามมาตรา ๘๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิด แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อสังเกตของคณะกรรมการศึกษาถ่วงน้ำหนัก

ประเด็นให้เลขาธิการ ป.ป.ช. เก็บรักษาและจัดการทรัพย์สิน (มาตรา ๘๔ วรรคสอง) ควรมีการวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เหมือนกับระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาของกลางของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๔/๑

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๘๔/๑ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ และ มาตรา ๘๔ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้ จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดเชยราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕/๑ ในระหว่างสอบสวน สิ่งของที่เจ้าพนักงานได้ยึดไว้ซึ่งมิใช่ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ถ้ายังไม่ได้นำสืบหรือแสดงเป็นพยานหลักฐาน

ในการพิจารณาคดี เจ้าของหรือผู้ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ อาจยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อขอรับสิ่งของนั้นไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้

การส่งคืนสิ่งของตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่กระทบถึงการใช้สิ่งของนั้นเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในภายหลัง ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีคำสั่งโดยมิชักช้า โดยอาจเรียกประกันจากผู้ยื่นคำร้องหรือกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้บุคคลนั้นปฏิบัติ และหากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือบุคคลดังกล่าวไม่ยอมคืนสิ่งของนั้นเมื่อมีคำสั่งให้คืน ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจยึดสิ่งของนั้นกลับคืนและบังคับตามสัญญาประกันเช่นว่านั้นได้ วิธีการยื่นคำร้อง เงื่อนไขและการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่อนุญาต ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่อนุญาตและให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต ศาลอาจเรียกประกันหรือกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามที่เห็นสมควร คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๗ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมเลขาธิการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดใช้ราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่คณะกรรมการกำหนด

ประเด็นอภิปราย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. เสนอความเห็นว่า ความใน
ร่างมาตรา ๘๔/๑ ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ เพราะมีบัญญัติในลักษณะดังกล่าวในร่างมาตรา ๑๓๗
(๑๒) โดยให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. วางระเบียบได้ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการวิสามัญ
เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นดังกล่าว กรธ. ไม่ขัดข้อง

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า ข้อเท็จจริงแล้ว
คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถออกระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้ แต่ลักษณะการวางระเบียบ
อาจมีบางประเด็นที่หากไม่ปรากฏหลักการไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน การปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน
ป.ป.ช. อาจถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้องได้ ดังนั้น จึงนำหลักการดังกล่าวมาจากมาตรา ๕๗ ของ
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีการบัญญัติเกี่ยวกับ
กระบวนการยึดทรัพย์สินไว้ในกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อ
การยึดหรือการอายัดทรัพย์สิน รวมทั้งการนำทรัพย์สินบางจำพวกออกไปจำหน่าย หรือกรณีชำระ
ขณะอยู่ในความดูแล ดำเนินการกล่าวหาหรือฟ้องร้องต่อสำนักงาน ป.ป.ช.

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า การดูแลทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด
ไว้แต่เดิมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติไว้ จึงเป็นเรื่องของการประกันของ
กลาง การคืนของกลางก่อน โดยใช้ระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับของกลาง เพราะ
เป็นเรื่องที่มีการเรียกร้อง ประกอบกับพนักงานสอบสวนเมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ
จำเป็นจะต้องคืนไป โดยทำเป็นสัญญา ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนไม่สามารถดูแลของกลางได้ ดังนั้น
เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาในทางคดีภายหลัง จึงดำเนินการในรูปแบบดังกล่าว

ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา (ฉบับที่ ๒๗)
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๕/๑ อันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินให้มีลักษณะเหมือนกับว่า “มีฐานทางกฎหมาย” ส่วนรายละเอียดต้องมีการ
ออกระเบียบรองรับต่อไป อาทิ การเก็บ การจำหน่าย ทั้งนี้ ในส่วนที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ก็ใช้
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าจะสามารถเก็บไว้ได้กี่ปี ก็ปีต้องจำหน่าย ซึ่งไม่มีบทบัญญัติ
ดังกล่าวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเสี่ยงต่อการถูกฟ้องคดี ทั้งนี้
ควรมอบหมายให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบอีกครั้ง

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. ในการ
เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๘๔/๑ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินตามมาตรา ๖๘ และ มาตรา ๘๔ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก็ได้

การให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินไปดูแลและใช้ประโยชน์ การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดเชยราคา แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๘๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่มิคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หยุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ก็ให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และถ้าในระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่มิได้รับเงินเดือนเงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ก็ให้มีสิทธิได้รับเสมือนหนึ่งผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่จะมีคำพิพากษา การจ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทน หรือประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ **ไม่มีการแก้ไข**

ตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๖ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง และการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

ให้นำความในมาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการในศาลแทนได้

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช. (แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่)

การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการในศาลแทนได้และให้มีอำนาจว่าความ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า การแต่งตั้งทนายถูกนำบัญญัติในบททั่วไปแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

ส่วนที่ ๓ การดำเนินการกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔ **ไม่มีการแก้ไข**

ของรัฐธรรมนูญ

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๘๗ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสี่ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน และไม่ว่าในกรณีใดผู้ใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะพ้นจากความรับผิดชอบตามรัฐธรรมนูญเฉพาะเมื่อได้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ดำเนินการสอบสวน

การสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สอบสวนแล้วเห็นว่ามีมูล ให้เสนอความเห็นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญโดยเร็ว และให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

ในกรณีจำเป็นและได้รับคำร้องขอ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเช่นเดียวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรา ๑๒๘

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๔๔ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติม รายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่าย ตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการธิการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ ตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณา วินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำ

ดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการ หรือรู้ว่าการกระทำความดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าว ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณ โดยรู้ว่าการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้พ้นจากความรับผิดชอบ

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

ประเด็นอภิปราย

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นว่ เนื่องจากนายปกรณ์ นิลประพันธ์ กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. ขอเสนอความเห็นต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาเพิ่มถ้อยคำในวรรคสองหลังคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” โดยเพิ่มคำว่า “รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน”

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า แต่เดิมที่ประชุมได้อภิปรายว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่าผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่ เพราะคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” จะไม่หมายความว่ารวมถึง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ทั้งนี้ กรณีของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีทั้งอำนาจในการจัดทำโครงการ อนุมัติ และอนุญาต ดังนั้น จึงควรได้รับการตรวจสอบตามร่างมาตรา ๘๗ ด้วย

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) เห็นด้วยกับการตรวจสอบผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๗

(๒) ควรศึกษาเจตนารมณ์ของ กรธ. ถึงคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ คือ “เจ้าพนักงานของรัฐ” หรือต้องการเฉพาะ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตาม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ หากต้องการเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีประเด็น เรื่อง “ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน” ซึ่งไม่ได้อยู่ในบทนิยามศัพท์คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หรือ ต้องการเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. แสดงความคิดเห็นว่า หากพิจารณารัฐธรรมนูญจะใช้ คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” แต่เนื่องจาก กรธ. ได้เปลี่ยนบทนิยามศัพท์เป็น “เจ้าพนักงานของรัฐ” เพื่อให้มีความหมายที่กว้างขึ้น ดังนั้น คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” จึงมีความหมายที่แคบลง

ในการนี้ เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ประเด็นที่ควร ถูกนำมาพิจารณา คือ ควรรวมถึงผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาตที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงที่ไม่ได้อยู่ในความหมายของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หรือไม่ ซึ่งที่ประชุม เคยหารือแล้วเห็นว่า ควรแก้ไขเป็นคำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ” ได้หรือไม่

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีมติ แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของมาตรา ๘๗ เป็นดังนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือ จัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะพ้นจากความรับผิดชอบตามกฎหมายเฉพาะเมื่อได้แจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ดำเนินการสอบสวน”

มาตรา ๘๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘ การเรียกเงินคืนกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น ทั้งนี้ มิให้นำ มาตรา ๕๕ (๑) มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามมาตรา

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

หมวด ๔ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ไม่มีการแก้ไข

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๙ **และหรือ** เห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ดำเนินการให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ต่อไป

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ได้เป็นเวลาหกเดือนหรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันที่แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่พ้นกำหนดหกเดือนแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีไม่ได้มีคำวินิจฉัย ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ต่อไป

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ และมีอำนาจสั่งการตามวรรคสองได้

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ **ศาลยุติธรรม** ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๙ ในการไต่สวนหรือไต่สวนเบื้องต้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. **คณะกรรมการไต่สวน** หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๔๙ วรรคเจ็ด เห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่ามีมูลความผิด ให้กรรมการหรือพนักงานไต่สวนแจ้งให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่กำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่จะมาชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง

การแจ้งข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาเท่าที่จะทำให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่เข้าใจข้อกล่าวหาได้ดี และในกรณีที่เป็นการกล่าวหาว่าร้ายยัดยัดปกปิดให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ร้ายยัดยัดปกปิดสถานที่ตั้งของทรัพย์สิน ชื่อและที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่แจ้งข้อกล่าวหาทั้งนี้เท่าที่ทำได้ด้วย **พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกล่าหาล้างคบบัญญัติหน้าที่ถึงสิทธิการคัดค้านตามมาตรา ๕๖**

ในการแจ้งข้อกล่าวหาให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาเป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๙๐ ในการไต่สวนข้อเท็จจริง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการให้ผู้ถูกกล่าวหา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะก่อความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และหากผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาได้สั่งพักราชการหรือพักงาน แล้วต่อมาผลการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบเพื่อดำเนินการสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการหรือทำงานในตำแหน่งเดิม

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้

“ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหานั้น”

ประเด็นอภิปราย

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ในเบื้องต้นผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “และ” เป็นคำว่า “หรือ” และคณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำให้สมบูรณ์กรณี “กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม”

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เสนอความเห็นว่า

(๑) ความในมาตรา ๘๙ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า ข้อหา มีมูลเพียงพอที่จะแจ้งข้อกล่าวหา โดยการแจ้งข้อกล่าวหานั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า หากผู้ถูกกล่าวหา ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจจะเป็นอุปสรรค จึงให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาด้วย แต่เมื่อใช้คำว่า “และ” จะกลายเป็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาเหมือนกับมีมูลก่อนจึงจะแจ้งผู้บังคับบัญชา และเนื้อหาในมาตรานี้ต้องการให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ เพื่อไม่ให้ไปดำเนินการใด ๆ กระทบต่อพยานหลักฐาน หรือไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน แต่การดำเนินการหากกำหนดเฉพาะกรณีที่มีมูลและแจ้งข้อกล่าวหา ก่อนหน้าที่จะมีการชี้มูลความผิดและแจ้งข้อกล่าวหา หากมีพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ไปกระทำต่อพยานหลักฐานหรือบังคับข่มขู่พยานจะไม่นับเป็นผลดีต่อรูปคดี ดังนั้น จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำว่า “หรือ” แทน

(๒) การให้ความเห็นตามมาตรา ๖๙ อาจจะเป็นกรณีก่อนที่จะเห็นว่าคดีมีมูลก็ได้ และอาจเป็นกรณีมีความเห็นว่าคดีมีมูลความผิดแล้ว แต่อยู่ระหว่างการรวบรวมพยานหลักฐาน และ เห็นได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาอาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพยานหลักฐานหรือทำลายพยานหลักฐาน

(๓) การดำเนินการตามมาตรา ๘๙ เป็นอำนาจตามกฎหมายเดิมในมาตรา ๙๐ ซึ่งตามบทบัญญัติในมาตรา ๙๐ มิได้บัญญัติถึงเรื่องคดีมีมูลหรือไม่ เพียงแต่ให้พิจารณาว่า ถ้าการปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการสอบหาข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า หากพิจารณาความในตอนต้น ของมาตรา ๘๙ จะเห็นได้ว่าการใช้คำว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตาม มาตรา ๖๙” ซึ่งเป็นเพียงการให้ความเห็น และต้องกลับไปพิจารณาความในมาตรา ๖๙ ว่า ความเห็นดังกล่าวคืออะไร

ในชั้นการยกร่างของ กรธ. มีความเห็นว่า การที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หยุดปฏิบัติหน้าที่ คดีดังกล่าวต้องมีข้อมูลเพียงพอระดับหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของ ผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดลง ดังนั้น จึงใช้คำว่า “และ” เพราะเป็นกระบวนการที่ต้องเชื่อมต่อกัน ทั้งนี้ ในการพิจารณาจึงเป็นเพียงแค่ความเห็นและยังไม่ใช่เหตุของการแจ้งข้อกล่าวหา ประกอบกับความ ในมาตรา ๖๙ เป็นเงื่อนไขของการแจ้งข้อกล่าวหาด้วยเท่านั้น

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ประเด็นดังกล่าวข้างต้นมี ๒ กระบวนการที่ต้องพิจารณา คือ (๑) ได้สวนแล้ว คดีมีมูล และ (๒) หากยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานหรือยุ่งเหยิงพยาน

(๒) หากพิจารณาอย่างเป็นธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาบางกรณี ควรจะให้มีการชี้มูลความผิดเสียก่อน แล้วจึงแจ้งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ เพราะอาจทำให้บุคคลดังกล่าว เสียหาย

(๓) ความในมาตรา ๘๙ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นตามมาตรา ๖๙ “หรือ/และ” เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาถ้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเกิดความเสียหาย ทางผู้บังคับบัญชา ต้องสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เลย เป็นบทบังคับเลยหรือไม่ ควรให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณา ทบทวนได้หรือไม่ ทั้งนี้ กรณีการสอบวินัยยังสามารถทบทวนความเห็นได้ เพราะการสั่งให้หยุดปฏิบัติ หน้าที่อาจกระทบต่อบุคคลดังกล่าว

(๔) การดำเนินการตามมาตรา ๘๙ เป็นมาตรการทางปกครอง ซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการ ใด ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมได้เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการ วิสามัญที่เคยมีมติเบื้องต้นไว้แล้ว

ทั้งนี้ พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง กรรมการ ขอสงวนความเห็นแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้

“ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะดำเนินการตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลที่ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหา”

มาตรา ๙๐

รอกการพิจารณา

มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ข้อเสนอสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมมีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย อันเนื่องมาจากการกระทำตามข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๙๒ ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการโดยเร็ว โดยให้ถือเอารายงานและเอกสารของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือวันที่ได้มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดวินัย

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง เสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมและจริยธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

..... ฯลฯ.....”

ประเด็นอภิปราย

กรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ความในมาตรา ๙๐ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นคำว่า “มีมูลความผิดตามข้อกล่าวหา” เพราะข้อกล่าวหาอาจจะเป็นฐานทุจริต แต่อาจจะมีพฤติการณ์ที่ไม่ผิดความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชี้มูลวินัยจากฐานความผิดอื่นแทนได้หรือไม่ โดยเป็นหลักการเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดอาญาและวินัยแล้ว รวมทั้งสามารถชี้มูลความผิดวินัยฐานอื่นนอกเหนือจากกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมได้หรือไม่

(๒) ประเด็นปัญหาที่รอการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นกรณีศาลปกครองวินิจฉัยโดยตีกรอบการวินิจฉัยตามกฎหมายเดิม ซึ่งกฎหมายเดิมอาจจะบัญญัติไว้ไม่ชัดเจน โดยตีความได้ว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยฐานทุจริตได้อย่างเดียว ตามความในมาตรา ๙๒ ดังนั้น จากหลักการจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรจะสามารถชี้มูลความผิดวินัยอื่นได้ด้วย จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า ในชั้นการยกร่างของ กรธ. ความในมาตรา ๙๐ บัญญัติขึ้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดฐานความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจนใน ๓ ฐาน คือ (๑) ฐานทุจริตต่อหน้าที่ (๒) ฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และ (๓) ฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

การดำเนินคดีของความผิด ๓ ฐานดังกล่าวจะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ส่วนเรื่อง “วินัย” จะกำหนดตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการเฉพาะ สำหรับตามร่างที่ กรธ. เสนอมา จะเป็นการแก้ไขปัญหากรณีที่มีคำพิพากษาของศาลปกครองในการจำกัดเขตอำนาจในการชี้มูลวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งขึ้นอยู่กับคณะกรรมการการวิสามัญว่า จะมีความเห็นเป็นประการใด ประกอบกับประเด็นดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในชั้น กรธ. จึงยังไม่มีผลการพิจารณาประเด็นดังกล่าวอย่างชัดเจน

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัย และศาลปกครองสามารถที่จะกลับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญต้องบัญญัติให้ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า ควรจะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดฐานอื่นด้วยหรือไม่

ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า การชี้มูลความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลจะเป็นความผิดที่เป็นเนื้อหาเดียวกันกับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนพบ อาทิ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จะมีเฉพาะการกระทำความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ แต่เมื่อดำเนินการได้สวนแล้วจะไม่ใช่เป็นแต่เฉพาะเรื่องอาญาอย่างเดียว จะมีเรื่องความประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดกฎ/ระเบียบต่าง ๆ

การกระทำความผิดดังกล่าวใช้นำสืบเป็นข้อต่อสู้ในศาลปกครองได้ เนื่องจากเป็นความผิดเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ได้สวน แต่คำวินิจฉัยที่ศาลปกครองวินิจฉัยไม่มีการกล่าวถึง

ในการนี้ ประเด็นที่สำนักงาน ป.ป.ช. เสนอมาในข้อกฎหมายไม่กระทบกระเทือนกับร่างเดิมของ กรธ. เพียงแต่เติมถ้อยคำให้ชัดเลย

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติรอกการพิจารณาไว้ เนื่องจากมีข้อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมของสำนักงาน ป.ป.ช.

มาตรา ๙๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งผู้ถูกกล่าวหาให้ไปรายงานตัวต่ออัยการสูงสุดตามวันเวลาที่กำหนดหากผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา ๓๘ ต่อไป

ประเด็นอภิปราย

- ไม่มี -

ผลการพิจารณา : ที่ประชุมมีมติให้คงไว้ตามร่างเดิม

๓.๕ พิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. (บางมาตรา)

มาตรา ๓๒

รอกการพิจารณา

มาตรา ๓๒ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริต

(๒) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติกรรมที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

(๓) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติดีชอบอย่างกว้างขวาง

(๔) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการตาม (๑) และ (๓) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการ

คณะกรรมการตามวรรคสองให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการเป็นประธานกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ประธานกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานป.ป.ช. เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตไม่เกินสี่คน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามคน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเป็นกรรมการ การแต่งตั้งผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี ให้เลขาธิการเป็น กรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการไม่น้อยกว่าสองคน ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติการใด ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ให้คณะกรรมการตามวรรคสองและคณะอนุกรรมการตามวรรคสามได้รับเบี้ยประชุม ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ประเด็นอภิปราย

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ได้เสนอความเห็น ต่อที่ประชุมว่า ในฐานะคณะกรรมการปฏิรูปฯ ความในมาตรา ๓๒ ถือเป็นเรื่องใหญ่ที่ คณะกรรมการปฏิรูปฯ ได้มองว่า การให้การศึกษาและให้ความรู้ รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วม ควรมีสถาบันวิชาการต่อต้านการทุจริต ซึ่งนำต้นแบบมาจากประเทศมาเลเซียมาเป็นโครงสร้าง ในการดำเนินการ โดยขอตั้งข้อสังเกตในการปรับแก้ไขเพิ่มเติมใน ๒ ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นที่หนึ่ง ความใน (๒) ของมาตรา ๓๒ ที่ใช้คำว่า “อาจมีการทุจริต ในหน่วยงานของตน” ควรเปลี่ยนคำว่า “ตน” เป็น “รัฐ” โดยหมายถึง “หน่วยงานของรัฐ” ทุกหน่วย ไม่ใช่เพียงหน่วยงานของตน อันจะทำให้หน้าที่การทำงานในส่วนนี้กว้างขึ้น เพราะเป็น ทุกหน่วยงานของรัฐ

ประเด็นที่สอง ความในวรรคสอง ในการดำเนินการตาม (๑) ควรเพิ่ม (๒) และ (๓) ด้วย

คณะกรรมการการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ข้อเท็จจริงไม่สามารถแก้ไข เพิ่มเติมได้ เพราะความใน (๒) “ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไก การแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน” คำว่า “ของตน” คือ “ของรัฐ” ดังกล่าวข้างต้นนั้น ดังนั้น คำว่า “หน่วยงานของรัฐ” มีความครอบคลุมแล้ว

มาตรา ๑๑๒

รอกการพิจารณา

ประเด็นรอกการพิจารณา

มาตรา ๑๑๒ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามี

เจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่
ธรรมดาที่ได้รับมอบหมายแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ ทั้งนี้ ตมพหัตถ์เกณฑ์และวิธีปฏิบัติ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) ให้เสนอเรื่องต่อ
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติ
มิชอบเพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๐
มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒**

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

..... ฯลฯ.....

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๘) สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๙) (ยกเลิก)

..... ฯลฯ.....

มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป และเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยชี้ขาดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอแล้วให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยด้วย แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวันที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระยะเวลาห้าปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา ๔๑ บุคคลตามมาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป และให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่มิควรมีการกระทำความผิดดังกล่าว และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่มีการยื่นไว้แก่ผู้มีส่วนได้เสียได้ ถ้าเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือการวินิจฉัยการกระทำความผิด หรือในกรณีที่เจ้าของบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้นยินยอมให้มีการเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

ประเด็นอภิปราย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง รองประธานคณะกรรมการคนที่สาม ได้แสดงความคิดเห็นว่า ในกรณียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๑๒ เป็นหลักการที่แตกต่างจากหลักการตามกฎหมายเดิม โดยแต่เดิมคดีจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินจะเสนอไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งหมด แต่ในหลักการของมาตรา ๑๑๒ (๒) กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เสนอเรื่องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ วินิจฉัย ซึ่งประเด็นดังกล่าวทำให้คดีประเภทนี้ไปที่ศาลที่แตกต่างกัน คือ ถ้าเป็นคดีตาม (๑) ไปศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และหากเป็นคดีตาม (๒) ไปศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

เหตุที่มีการบัญญัติดังกล่าวเนื่องจากแต่เดิมสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีหนังสือถึง กรธ. ว่า ต้องการให้แยกคดีผู้บริหารท้องถิ่นมาที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพราะว่ามีคดีนำสู่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองค่อนข้างมาก แต่ปัจจุบันสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปแล้ว กล่าวคือ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาได้มีการประชุมใหญ่ศาลฎีกา ประธานศาลฎีกา มอบหมายให้มีการหารือที่ประชุมในประเด็นนี้ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็มีความเห็นโดยเสียงข้างมากว่า คดีแบบนี้ควรกลับไปศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเหมือนเดิม

ด้วยเหตุผลว่า องค์ประกอบในคดีจึงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน องค์ประกอบในการกระทำ ความผิดจะเพิ่มมากขึ้น คือ ต้องมีเจตนาปกปิด ไม่แสดงที่มาของทรัพย์สิน ซึ่งทำให้คดีประเภทนี้ ปรากฏต่อศาลน้อยลง อีกประการหนึ่ง คือ ภารกิจในเรื่องการพิจารณาคดีจึงใจไม่ยื่นทรัพย์สินและ หนี้สินเป็นภารกิจตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามร่างเดิมการพิจารณาของสำนักงานศาลยุติธรรมจะให้ เป็นหน้าที่ของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริต แต่หากนำคดีสู่ศาลชั้นต้นจะทำให้มาตรฐานในการ พิจารณาคดีจึงใจไม่ยื่นคดีทรัพย์สินและหนี้สินมีผลที่แตกต่างกัน โดยจากเดิมที่ไปที่ศาลฎีกาทีเดียว แต่การมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคหลายภาค และก็มีศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบชั้นต้นด้วย ซึ่งจะทำให้บรรทัดฐานการพิจารณาคดีมีความแตกต่างกัน

ในการนี้ หากพิจารณาว่า คดีผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคดีเล็กไม่สำคัญหรือไม่ คำตอบ คือ “ไม่ใช่” เพราะว่าคดีผู้บริหารท้องถิ่นเหล่านี้หากพิจารณาแล้วเหมือนจะเป็นคดีเล็ก แต่ข้อเท็จจริง แล้วมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกลงโทษด้วย เพราะว่าจะถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองหลายประการ รวมทั้งอาจจะมีการยับยั้งไม่ให้ทำหน้าที่ระหว่างที่ถูกดำเนินคดีด้วย ดังนั้น แนวปฏิบัติดังกล่าวควรจะ เป็นแนวทางเดียวกันกับศาลฎีกา ประกอบกับตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เพิ่มองค์คณะของ ผู้พิพากษาให้ผู้พิพากษาอาวุโสมานั่งพิจารณาได้ โดยไม่จำกัดจำนวน จากเดิมสามารถนั่งพิจารณา ได้เพียง ๒ คน ซึ่งทำให้ขณะนี้ปริมาณคดีไปสู่ศาลฎีกาลดน้อยลงไปมาก เนื่องจากได้มีการแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และจำนวนผู้พิพากษาก็มีจำนวนมากพอที่จะรองรับ คดีประเภทนี้ได้แล้ว ทั้งนี้ เพื่อความเป็นบรรทัดฐานในการใช้ การตีความกฎหมาย และเป็นภารกิจ ตามรัฐธรรมนูญซึ่งทางศาลฎีกามีความเห็นชอบที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าว จึงขอเสนอแก้ไข เพิ่มเติมให้กลับไปเป็นอำนาจตามเดิมว่า ให้คดีเหล่านี้ไปขึ้นสู่ศาลฎีกาทีเดียวด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้างต้น อนึ่ง ได้หารือกรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. แล้ว ไม่มีข้อขัดข้องแต่ประการใด

กรรมการวิสามัญในฐานะผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ชี้แจงว่า

(๑) ประเด็นที่ยังมิได้หารือกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คือ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ได้ถูกบัญญัติจำกัดไว้เพียงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติเท่านั้น และคำว่า “ผู้บริหาร ท้องถิ่น” ไปอยู่ในนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หากจะแก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นตามข้อเสนอ ดังกล่าวข้างต้น ต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้ “ผู้บริหารท้องถิ่น” เข้าไปอยู่ในบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามหลักการของกฎหมายเดิม

(๒) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ ตามความใน (๑) และ (๔) บัญญัติให้ศาล มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งหมดมิได้อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ทั้งนี้ ความใน (๒) คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระ และ (๓) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) ในฐานะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ เท่านั้นที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๓) เนื่องจากมาตรา ๑๑๒ ที่ประชุมได้รื้อการพิจารณาไว้ เนื่องจากมีประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ปรับแก้ไขเพิ่มเติมไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม ควรนำข้อเสนอดังกล่าวไปปรับพร้อมกัน และเสนอให้ประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาพิจารณาไปในคราวเดียวกัน และนำเสนอต่อที่ประชุมในโอกาสต่อไป

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า

(๑) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสามารถรับพิจารณาคดีทั้งหมดได้หรือไม่ หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เกิดขึ้นจากศาลฎีกาเห็นว่า คดีล้นศาล ซึ่งหากศาลฎีกาเห็นว่าสามารถรองรับภารกิจได้ ก็ไม่จำเป็นต้องแยกการพิจารณาเป็น ๒ ศาลดังกล่าว

(๒) ตามข้อเสนอว่าควรอยู่ในอำนาจของศาลเดียวกันในทุกตำแหน่ง ควรใช้คำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามบทนิยามศัพท์ เพื่อให้ครอบคลุมทุกตำแหน่ง

(๓) หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เขตอำนาจศาลมีความชัดเจนพอสมควร หากมีการเปลี่ยนแปลงบทนิยามศัพท์ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน และต้องไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

(๔) หากพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะอ้างอิงบทนิยามศัพท์คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นบทนิยามศัพท์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อันหมายความว่ารวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นด้วย

ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง รองประธานคณะกรรมการคนที่สาม ได้ตอบประเด็นซักถามว่า ประเด็นดังกล่าวข้างต้นได้มีการหารือในที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่า ปัจจุบันมีคดีค้างการพิจารณาของศาลฎีกาอยู่แล้ว เนื่องจากมีคดีจำนวนมาก และประเด็นสำคัญ คือ ระยะเวลาที่มีประเด็นเข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับผู้บริหารท้องถิ่น

จำนวนมาก เช่น ประเด็นเรื่องอายุความ อีกทั้งคดีที่ถึงแม้เป็นคดีเล็ก แต่ศาลได้วางหลักและบรรทัดฐานค่อนข้างสำคัญ ดังนั้น จึงควรอยู่ในศาลระดับเดียวกัน

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดถึงความแตกต่าง คือ คดีเลือกตั้ง โดยที่ผ่านมาจากศาลเลือกตั้งอยู่ตามภาคต่าง ๆ ศาลอุทธรณ์ภาคแต่ละภาคตัดสินคดีไม่เหมือนกัน และทำให้ผลแห่งคดีแตกต่างกัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงเหมือนกัน ทำให้ศาลฎีกาต้องวางบรรทัดฐาน และหากไม่บัญญัติกฎหมายให้การพิจารณาพิพากษาโดยศาลระดับเดียวกัน รูปแบบคดีจะกลับไปเป็นตามรูปแบบเดิม คือ แต่ละศาลตัดสินไม่เหมือนกัน

ดังนั้น ความในมาตรา ๑๑๒ ควรคงให้ดำเนินการเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย โดยความใน (๑) และ (๒) ควรตัดออก รวมทั้งคำว่า “และดำเนินการ” เปลี่ยนเป็นคำว่า “และให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย”

อนึ่ง ตามข้อเสนอของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นชอบด้วยที่จะมีการแยกผู้บริหารท้องถิ่นในส่วนของผู้ว่าราชการจังหวัดครั้งนี้ ควรรอการพิจารณาถ้อยคำไว้ก่อน โดยขอหารือร่วมกับประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้แจงว่า สำหรับประเด็นเรื่องการเพิ่มการยื่นบัญชีในส่วนของ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ในประเภทผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าว หากเป็นกรณีคงตามร่างเดิมก่อน และเพิ่มความเป็น (๙) ของมาตรา ๑๐๐ จะเหมาะสมกว่าหรือไม่ เพราะหากมุ่งเน้นเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น อาจบัญญัติว่า “กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) (๓) และ (๙)” ซึ่งความใน (๙) จะเป็นเรื่องผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจะจำกัดเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นที่ต้องการคงไว้เพื่อให้มีการดำเนินคดีโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ส่วน “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หากพิจารณาตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ จะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทคดีตามตำแหน่งตามความใน (๑) จะถูกจำกัดที่คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เฉพาะที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ลักษณะของการใช้ถ้อยคำจะจำกัดว่า บุคคลที่จะต้องขึ้นศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนในเบื้องต้น แต่สำหรับกรณีที่เพิ่ม (๙) จะเป็นกรณีที่ไม่ได้ยึดโยงกับเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๑๐ แต่เป็นการเพิ่มเขตอำนาจศาลโดยใช้ฐานของมาตรา ๑๑๒ โดยตรง ดังนั้น ใน ๒ หลักการนี้อาจจะไม่ได้สัมพันธ์กันโดยตรง แต่จะเป็นการเพิ่มเขตอำนาจศาลโดยกำหนดไว้ในฐานส่งของกรณีผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นมาตรา ๑๑๒ (๑) ตามที่ได้เสนอต่อที่ประชุม

ดังนั้น จึงขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) และ (๙) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย” ทั้งนี้ ประเด็นถ้อยคำตามมาตรา ๑๐ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

จะไม่มีเขตอำนาจศาลโดยตรง จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของมาตรา ๑๑๒ โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนมากกว่าที่บัญญัติไว้ โดยขอเสนอถ้อยคำต่อที่ประชุมอีกครั้ง เช่น ขอเสนอเพิ่มเติมหลังจากถ้อยคำตามวรรคหนึ่งว่า “(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) และ (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย และให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีสำหรับบุคคลตาม (๔)” เพื่อเป็นการบัญญัติย้าว่า เป็นการส่งคดีจากเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๑๑๒ โดยเฉพาะ

มาตรา ๑๒๗

รอกการพิจารณา

มาตรา ๑๒๗ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๔๑ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๕๐ ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามมาตรา ๑๒๗ ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๑ หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิมส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวก และไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๒๗ ก็ได้

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๒๗ และวรรคหก

มาตราที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๙๓ ในวาระเริ่มแรก เพื่อมิให้เกิดภาระเกินสมควร ในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๒๗ จะกำหนดการเริ่มใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละระดับ หรือแต่ละประเภทแตกต่างกันตามที่เห็นสมควรก็ได้

ประเด็นอภิปราย

พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ได้เสนอความเห็นต่อที่ประชุมว่า ความในมาตรา ๑๒๗ การยื่นบัญชีทรัพย์สินกำหนดให้ฝ่ายบริหารโดยรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบโดยการออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งหากฝ่ายบริหารไม่ดำเนินการก็อาจเกิดปัญหาเช่นเดียวกับมาตรา ๑๐๓/๗ ของกฎหมายเดิม จึงควรมีการพิจารณาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับผิดชอบแทน จะทำให้เกิดประสิทธิผลมากกว่า เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินอยู่แล้ว ดังนั้น การกำหนดหลักการในการยื่นควรเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นให้นำบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไปเก็บไว้รวมกันกับสมุดประวัติการรับราชการ อาทิ ก.พ. ๗

อย่างไรก็ตาม หากจะบัญญัติให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการก็ไม่ขัดข้อง เพียงแต่เห็นว่า ระบบการป้องกันปรามควรดำเนินการไปพร้อมกัน เพราะสิ่งที่เกิดขึ้น คือ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าสู่ตำแหน่งแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมต้องรับทราบข้อมูลทั้งหมด หากการกำหนดหลักการในการปฏิบัติเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่การปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องของฝ่ายบริหาร อาจไม่เหมาะสม ทั้งนี้ ข้อสังเกตมาตรา ๑๒๗ ดังกล่าวข้างต้นเห็นว่า หากมีการบังคับใช้จริงจะต้องมีการจัดส่งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓ เดือน และหากมีการโยกย้ายประวัติจะต้องติดตามตัวไปด้วย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทน กรธ. เสนอความเห็น ว่า ตามร่างเดิมกำหนดให้ทางฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนด โดยการออกเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ จึงเป็นกระบวนการที่ต้องค่อย ๆ เริ่มดำเนินการ หากให้ดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศอาจก่อให้เกิดความหวาดกลัว (Panic) จึงต้องใช้ระยะเวลา โดยมีแนวคิดว่าจะหากออกเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยรัฐบาลอาจทำให้เกิดความราบรื่นมากกว่า ทั้งนี้ อาจพบปัญหาได้เหมือนกันหากรัฐบาลชุดใดเข้ามาแล้วไม่เห็นชอบด้วย ไม่ออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สามารถพิจารณาได้ ๒ แนวทาง คือ ในแง่ของการบริหารจัดการด้านกระบวนการ (Process) ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างนุ่มนวล แต่ในอีกแง่หนึ่งอาจถือว่าเป็นข้ออ่อนด้อยของการบัญญัติดังกล่าว

คณะกรรมการวิสามัญได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๑๒๗ เป็นเรื่องของบุคคลที่ไม่ใช่บุคคลตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๕๐ แต่หมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไป อาจจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตั้งแต่เข้ามารับตำแหน่ง ซึ่งเข้าใจว่า กรธ. บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นลักษณะของการป้องกันปรามว่า ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและ

หนังสือให้กับหัวหน้าส่วนราชการของตน แต่หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องรับตรวจสอบไว้ทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนหลายล้านคนอาจไม่เหมาะสม ดังนั้น จึงเสนอให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้พิจารณา และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการตามแนวทางของฝ่ายบริหารต่อไป

ในการนี้ ควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่จะออกเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยควรไว้วางใจให้ฝ่ายบริหารในการกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อน

ทั้งนี้ ประเด็นสมุติประวัตินั้น เป็นการออกแบบในรูปแบบนี้ ในอนาคตเมื่อเทคโนโลยีเข้ามาแทนการจับเก็บข้อมูลอาจจะเปลี่ยนแปลงไป ในเบื้องต้นสามารถใช้ถ้อยคำดังกล่าวไปพลางก่อนได้ และประวัติบัญชีทรัพย์สินและหนังสือยอมติดตัวไปกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้โยกย้ายไปยังหน่วยงานอื่นด้วย

กรรมาธิการวิสามัญในฐานะผู้แทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามความในมาตรา ๑๒๗ ไม่มีข้อบกพร่อง เพราะมีบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๕๓ บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรกของการดำเนินการตามมาตรา ๑๒๗ จะกำหนดการเริ่มใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละระดับหรือแต่ละประเภทแตกต่างกันตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่หากให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการมีความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีหน้าที่ดำเนินการเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับใหญ่ เพื่อป้องปรามมิให้กระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วข้อมูลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการ รัฐบาลต้องมีต้นแบบ (Model) หรือมีรูปแบบเดียวกัน ซึ่งจะต้องมีการประสานงานกับฝ่ายบริหารอยู่แล้ว

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

มติที่ประชุม : ที่ประชุมมีมตินัดประชุมครั้งต่อไป

๒.๑ ครั้งที่ ๒๒ วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

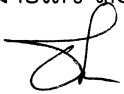
๒.๒ ครั้งที่ ๒๓ วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

๒.๓ ครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมการธิการ หมายเลข ๒๑๙ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

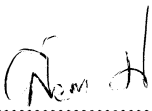
เมื่อจบระเบียบวาระการประชุมแล้ว พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ประธาน
คณะกรรมการวิชาการวิสามัญ กล่าวขอบคุณกรรมการวิชาการวิสามัญและผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านและ
กล่าวปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

ขอรับรองว่าได้มีการประชุมคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ครั้งที่ ๒๑ ในวันศุกร์ที่
๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ จริง

..... ผู้จัดบันทึกการประชุม
(นางธัญญา ศรีสุพรรณ)

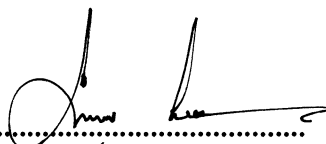
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ

..... ทาน
(นางสาวสุพร นิลทัพ)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ๓
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ

..... ทราบ
(นายดิเรก จันทรอินทร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการวิชาการ ๒

..... ทราบ
(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)
รองเลขาธิการวุฒิสภา